JURNALUL® S.F.

Premiul Convenției Europene de SF
EUROCON

Anul IV Nr. 158; 1 - 6 Martie
Săptămînal de cultură
SF, HORROR ȘI FANTASY
16 pagini - 600 lei

Medalion

LIVIU SURUGIU
VISUS

Cătălin IONESCU
Antiteritica

Ladislau DARADICI
Aventuri critice

Mihail GRĂMESCU
Interviul săptămînii

Alfred BESTER
Oamenii care l-au ucis pe Mahomed

Florin MUNTEANU
Insolitul de lîngă noi

ANTICRITICA

Episodul 7: Despre concursuri sau despre patriotismul național, regional, județean, municipal, orășenesc, comunal și clubal

Din cele mai vechi timpuri ale mișcării SF românești (anii '60 - '70) concursurile au constituit o fascinație. Erau, pentru epoca respectivă, supremul ideal, care reflecta cel mai fidel cu putință valoarea propriu-zisă a unui text. Mai departe, publicarea ținea în principal de noroc, fie că era vorba de una din puținele antologii sau reviste sau de *Almanahul Anticipația*. Desigur, aceasta nu era o regulă absolută, ca întotdeauna existînd și excepții. Totuși, a te afla pe podiumul unui concurs de marcă însemna sublimul. Iar concursuri de marcă erau cîteva: cel al consfătuirilor anuale, al *Helionului* și al *Quasarului*. Repetăm, era vorba de perioada predecembristă și, evident, de *Quasarul* lui Dan Merișca. Nu erau singurele concursuri anuale - și, uneori, nici nu aveau loc chiar în fiecare an - dar celelalte păreau mai palide, lipsite de aura aceea de intangibilitate. Cel mai oficial concurs era, fără discuție, cel al convenției anuale (sau al consfătuirii, așa cum era titulatura corectă de atunci), mai ales că la acesta se flutura mirajul publicării în *Almanahul Anticipația*. Concursul cu tenta cea mai dizidentă era *Helionul*, pentru că exista impresia că Timișoara, datorită în primul rînd apropierii fizice de Occident (și cînd spunem asta ne gîndim la faptul că timișorenii, pe vremea dementei "revoluții culturale" românești și a cultului personalității lui Ceaușescu nu urmăreau emisiunile televiziunii române ci doar emisiunile TV de peste graniță, în special din fosta Yugoslavie, și diferența era ca de la cer la pămînt), avea forța de a privi altfel valoarea artistică, apreciind textele de nuanță politică, de pildă. Mirajul *Helionului* consta și în publicarea în revista cu același nume, ce părea la fel de plină de promisiuni pe cît era concursul.

Privind acum înapoi, aura de discretă dizidență se dovedește a fi cu mult mai complicată. Fără îndoială, au existat texte curajoase, dar premierea lor pare să se fi efectuat mai degrabă aleatoriu pentru că, odată cu acestea au fost premiate și texte fără nici o valență estetică. Ar exista, în cazul acesta, două variante de răspuns: prima, că de fapt se dorea doar crearea unei imagini pseudo-dizidente, care funcționa ca o supapă de siguranță și totodată ca un drog (dar această ipoteză implică existența unui centru ocult de control al culturii și al întregii societăți românești, ceea ce este un lucru mai degrabă science fiction); a doua, că degradarea profundă a ierarhiei valorice culturale și nu numai, a dus, pur și simplu la o incapacitate avansată de a judeca coerent și că, întîmplător, mai scăpau și texte bune, tocmai pentru că totul era alandala și prostia era la loc de cinste (ipoteză ce explică și incapacitatea avansată de înțelegere a situației actuale de către o mare parte a națiunii române).

În mod logic ar fi trebuit ca după 1989 concepțiile să se schimbe sau măcar să mai evolueze. Din nefericire, saltul a fost mai degrabă negativ. Concursurile naționale și-au pierdut atracția, înecate într-o mulțime de concursuri locale, de nuanță regională sau în cel mai bun caz județeană. Concursurile s-au înmulțit peste măsură, nereușind să lasă dintr-un anonimat anost. Apare și o trăsătură nouă, extrem de ciudată: patriotismul local - cluburile se simt obligate să-și propulseze talentele autohtone. Ca să fim sinceri, lucrul acesta exista și pe vremea împușcatului, dar într-o formă ceva mai voalată (organizatorii consfătuirilor anuale aveau cel puțin un reprezentant pe listele de premiere). În ultimii ani însă această tendință se acutizează. Raționamentul este, de altfel, extrem de simplu: dacă "ai noștri" n-au "noroc" pe teren advers, atunci fără discuție că "joacă" mult mai bine pe teren propriu. Deci, cea mai simplă strategie de a cîștiga concursuri este să le organizezi. Dar asta a fost inițial.

După un timp, cluburile mai serioase au înțeles că a te premia în propriile concursuri este o atitudine "neelegantă" (după cum puteți observa, subsemnatul este un maestru al eufemismelor - păcat că nu s-au organizat și niscaiva concursuri de eufemisme...) și au proclamat interdicția membrilor de a participa la propriile concursuri. Situația însă nu s-a schimbat fundamental. Concursurile au continuat să prolifereze, fără vreun beneficiu concret pentru science fiction-ul românesc.

Ajunși aici, am dori să fim bine înțeleși. Nu am afirmat și nici n-am avut intenția de a insinua că toți cîștigătorii concursurilor science fiction au ajuns în această postură în urma unor conjuncturi dubioase. Departe de noi asemenea intenție. În concursurile de anul trecut de pildă, au fost premiate multe texte excepționale. Dar, din nefericire, și multe texte fără valoare. Am avut de pildă curiozitatea să văd la cîte concursuri au fost publicate rezultatele în *Jurnalul SF*, între numerele 100 și 155 (durata de timp dintre decembrie 1994 și februarie 1996). Am identificat 16 concursuri, dintre care 15 literare (cel de-al șaisprezecelea fiind de benzi desenate). Ceea ce înseamnă aproximativ un concurs pe lună, o medie suficient de ridicată pentru a naște întrebări asupra obiectivității sau chiar asupra scopurilor acestor concursuri. Fără a mai socoti faptul că anul trecut nu a existat un concurs al convenției naționale.

Absența concursului național a dus însă la alte reacții interesante: dorința de a trece de la pragul municipalo-regional la pragul național. Ceea ce înseamnă, printre altele, existența acelui sentiment ameițitor al dorinței de putere, care trebuie însă combătut de science fiction-ul românesc, și nu generat de acesta. Un exemplu extrem de elocvent în acest sens l-a oferit concursul *Zilelor Pozitronic*, festival desfășurat toamna trecută la Sărata Monteoru. Premiul pentru roman a fost acordat lui Harry T. Francis (alias Aurel Cărășel) pentru romanul *Vînătoare de noapte*. Valoarea anunțată a premiului (Jurnalul SF nr. 138) a fost de un milion de lei. Desigur, toate bune și frumoase. În fond, dacă *Pozitronicul* avea chef să-i dea un milion lui Cărășel, n-avea decît s-o facă. Extrem de deranjant a fost modul în care s-a încercat prezentarea problemei: premiile ar fi fost, vezi doamne, acordate în urma unei jurizări a cenaclurilor prezente, nereprezentînd punctul de vedere îngust al *Pozitronicului*, ci largul consens al cenaclurilor reunite într-un soi de convenție miniaturală, dar unică. Sau, cum s-ar zice, azi în Sărata Monteoru, mîine în Buzău, poimîine în toată țara. Ciudată atitudinea cenaclului care, să recunoaștem, nu este unul din cenaclurile românești slabe. Sau, poate mai puțin ciudată, dacă o raportăm la articolul *Adagio la o piesă gata scrisă* (era vorba oare de un apropo subtil la romanul lui "Harry T. Francis"?) din primăvara 1995, semnat de Mugur Cornilă și care se încheie cu citatul "Trăiască buzoienizarea SF-ului!" *(Jurnalul SF nr. 117)*. În ciuda intenției glumețe, lozinca este, în cel mai bun caz, de prost gust. Cei amatori însă pot buzoieniza și heritifrenziza liniștiți și netulburați și pe mai departe...

Un alt aspect negativ apare însă la un mare monstru editorial, *Nemira*. Deși editura a făcut un pas important prin premierea unui sefist sadea (Dănuț Ivănescu) la secțiunea *Purgatoriu*, dovedind că este interesată în primul rînd de valoare, și abia în ultimul rînd de etichetă, totuși *Nemira* a lăsat un mare semn de întrebare anunțînd lipsa nominalizărilor la roman SF. Ceea ce înseamnă mai curînd că, din cauze economice, editura nu va fi dispusă să publice anul acesta nici un autor român de science fiction, și nu că n-ar fi existat romane interesante. Numai că modul de punere a problemei este deranjant. Oare romanele trimise au fost măcar citite de juriul concursurilor, sau știindu-se de schimbarea intențiilor au fost trase pe dreapta și nenominalizate subit? Greu de spus. Faptul acesta mai arată însă ceva: că a organiza concursuri doar de dragul de a organiza, sau, mai corect, doar pentru ambiția de a trece de la un caracter clubal la unul național, este un fapt pe de-a-întregul neproductiv. Căci scopul unui concurs este nu de a premia, ci de a evidenția talente și a le propulsa ulterior. Că, odată scopul concursului compromis (dintr-un motiv oarecare), restul nu prea mai contează, sau este de-a dreptul pierdere de vreme.

De altfel, science fiction-ul românesc este încă departe de statutul unor țări cu tradiție. Încercarea revistei *Știință și tehnică* de a fonda un *premiu Mihai Ionescu*, un fel de *Hugo* românesc a rămas doar la nivel de intenție. Aceeași soartă a avut-o și *premiul Dan Merișca*. Premiile convenției (eventualul *Nebula* românesc) nu interesează pe nimeni. Sau, cum s-ar spune, situația nu-i defel roză. Poate și pentru că, sfîșiată de o criză de identitate și de ambiții deșarte de a-și depăși statutul clubal, mișcarea science fiction românească tot visează la onoruri, cel puțin, imediat superioare stării efective în care se află. Fără să înțeleagă faptul că ne aflăm acolo unde ne aflăm și pentru că ne-am preocupat excesiv de patriotismul autohton și de aspectele clubalo-comunalo-municipalo-naționale ale premiilor și onorurilor. Pentru că, în cele din urmă, morala este extrem de simplă: cine seamănă vînt, nu va mînca în nici un caz pîine albă.

Post scriptum

Îi rog pe cei care au scris pe adresa acestei rubrici să mai aibă puțină răbdare, pentru că scrisorile, din motive obiective, n-au intrat încă în posesia mea. Oricum, foarte curînd, vom încerca un soi de poștă a rubricii. Și, repet, ne interesează - mă interesează - foarte mult opiniile dumneavoastră despre această rubrică, așa încît sîntem, întotdeauna, pe recepție și la laude, dar și la viceversa.

Cătălin IONESCU

● Mai stau buzoienii ce mai stau și mai organizează un *Salon de Arte Vizuale*... S-a întîmplat într-o simbătă, pe 24 februarie, și a fost vina *Asociației culturale Interferențe*. Deși se pare că „Pozitronicii" s-au băgat și pe-aici... Dar să nu bîrfim. Și nu au fost numai arte vizuale, adică Aurei Manole - Galați (a expus în tipsă), Sergiu Grapă - Iași, Dan Popescu - Buzău, ci și pictură interactivă, (stereograme + planșe Waldorf), plus o expoziție de jucării la fel de interactive, stimulative, intangibile și de perspicacitate. Totul frumos așezonat cu Coca-Cola, amici și discuții despre creativitate și ecologie mentală. Un melanj din care fiecare a luat ce l-a dus mintea (la sfîrșit fiind programată o discoteică și mai interactivă). Și o urecheală amicală pentru organizatorii care nu ne-au anunțat din timp.

● Din Bănie ne-au sosit oarece informații despre sefiștii de pe-acolo: perioada (aproximativă) a *Zilelor H. Coandă* este 1-3 mai, cînd va avea loc și un concurs de proză (amănuntele încă nu au fost puse la punct, în funcție de aportul sponsorilor se va încerca instituirea unui Trofeu pentru cea mai bună carte a anului trecut. Pompi Tofilescu a antamat un nou cenaclu în incinta Casei Tineretului, dar se pare că amatorii se cam lasă așteptați datorită localizării acesteia.

● Nici în Iași lucrurile nu adăstează. După ce Vlad Frînghiu a scos un nou supliment săptămînal în 4 pagini, *Super Nova* a scăzut la 2, iar *Alternativul* staționează. Și fiindcă veni vorba de *Alternativ* pe la jumătatea lui martie membrii acestui club se vor reuni la Iași pentru a vota premiile *Alternativ* pe anul trecut. Tot din Iași, *Quasarul* a sărbătorit 17 ani de existență.

● Și să nu uităm că pe 9 martie a fost ziua de naștere a lui DAN MERIȘCA.

JURNALUL SF

Acest săptămînal face parte din rețeaua națională a publicațiilor JURNALUL

Editat de SC JURNALUL SA

ISSN 1221-7875

Tiparul executat la INTACT

JURNALUL SF este înscris în Catalogul Presei la poziția 2.128. Abonamentele se pot face la orice centru RODIPET. Cititorii din străinătate se pot abona prin RODIPET SA PO BOX 33-35, telex 11995 Telefax 3129432 București - România Piața Presei Libere nr. 1

COLECTIVUL DE REDACȚIE :

Adrian BĂNUȚĂ (REDACTOR ȘEF)
Număr realizat de:
Nicolae C. ARITON,
Ionuț BĂNUȚĂ,
Mihail GRĂMESCU,
Costi GURGU,
Isabela ION,
Cristian IONESCU,
Liviu RADU,
Don SIMON,
Cătălin TENIȚĂ,
Florin Mircea TUDOR.
(REDACTORI)

ADRESA REDACȚIEI :
Șoseaua București-Ploiești, nr. 25-27, sector 1, București
Tel. 3129945
FAX 3129944

RĂSPUNDEREA MATERIALELOR REVINE AUTORILOR

Tehnoredactare computerizată Adrian și Ionuț BĂNUȚĂ

Corectură: Mihail GRĂMESCU

Culegere: Alina LEON

Montaj offset: Mariana SEBE, Silvana GREERE

PREMIILE

singurului săptămînal de cultură SF din lume:

CONVENȚIEI NAȚIONALE DE SF 1993 - PLOIEȘTI

CONVENȚIEI EUROPENE DE SF 1994 - TIMIȘOARA

GEOVALY SRL - BUCUREȘTI (activitate promoțională)

CONVENȚIEI NAȚIONALE DE SF 1994 - BAIA MARE

PREAMBUL

Baudelaire era de părere că arta reprezintă un rezervor în care se ascund lacrimi și sînge. Ideea ar fi că marea artă, deci și literatura, își are originea în suferință și sudoare. Am exagera, poate, aplicînd-o și literaturii SF, dar, așa cum spunea un alt scriitor francez, fără trudă talentul este doar un foc de artificii. Întotdeauna mi-a plăcut să asociez imaginea scriitorului, imaginii lui Sisif: oare nu terminăm noi o pagină doar pentru a începe alta? E povara noastră, dar și fericirea. Revenind la Baudelaire, ideea REZERVORULUI mă îmbie și mi se pare chiar funcțională avînd în vedere specificul literaturii SF. Și atunci, se pune firesc întrebarea: oare ce-am depus noi în acest rezervor din '89 încoace? Noi, CEI CARE NU, dar și noi, CEI CARE DA? La o primă estimare, ar fi cîte ceva. Dar oare cîtă literatură?

Voi cotrobăi nițel, cu permisiunea Dumneavoastră, prin acest REZERVOR. Și voi începe cu:

Adevărul despre Liviu SURUGIU

Nu a trecut un an de cînd am citit *Adevărul despre Woopy*. Am crezut atunci că am înainte-mi un prozator experimentat. Matur. Paradoxal, păcatele inerente oricărui început au apărut ceva mai tîrziu, în cazul tînărului Surugiu, cele mai multe ținînd de graba cu care își vrea publicate lucrările, imediat ce au fost scrise. Să-i amintesc că Hemingway a rescris *Bătrînul și marea* de o sută de ori ca să ajungă la perfecțiunea care a făcut-o celebră? Și-apoi, focurile de artificii sînt ele spectaculoase, dar din păcate durează puțin.

Îl voi *traduce* în cele ce urmează pe Liviu Surugiu în încercarea de a-l înțelege. Pentru mine, el constituie un caz fericit, pentru că îmi place proza pe care o scrie. Am, desigur, și unele rezerve, dar să nu anticipăm.

Cu o mare priză la public, cu numeroase premii, Liviu Surugiu mai are un avantaj cu care alții nu se pot lăuda: faptul că *poate fi tradus*. Asta în accepțiunea teoriei lui Heidegger care era de părere că, potrivit esenței lor, interpretarea și traducerea sînt cam același lucru.

Excelînd în dialoguri, adoptînd un stil alert, de scenariu, tînărul prozator ne propune lucrări inconfundabile și captivante, pline de vitalitate și savoare. Există o voluptate a cuvîntului în povestirile lui, o abundență de idei și motive, puse în scenă cu iscusință și temperament. Subiectele sînt relativ simple, de cele mai multe ori născîndu-se din obsesii; genul de obsesie a celor suferinzi de reumatism care, după ce li se amputează piciorul, continuă să simtă vechile dureri.

Aventuri critice

Din asemenea senzații se nasc prozele lui Liviu. Îndrăgostit de sine, ca Narcis, e obsedat că într-o zi i s-ar putea întîmpla ceva îngrozitor. Și i se va întîmpla cu siguranță, odată cu trecerea anilor, dar el încă nu înțelege asta. Teama lui e generată de alte posibile anomalii, de faptul că într-o zi *mîinile* lui ar putea să nu se mai înțeleagă, că *burta* lui ar putea-o lua razna, că i s-ar putea schimba *sexul!* Nimic filozofic, nimic existențial... La un moment dat începe să-și suspecteze pînă și propria *umbră* - dacă e *altceva* decît pare? - adeverind astfel o înțeleaptă vorbă din popor. Și dacă acest om mai are alături și un cîine pe care-l iubește, dar de care se și teme, și dacă a trăit și vreo dragoste imposibilă, are subiecte pentru cîțiva ani! Accesibile, dar și șocante, chiar prin faptul că sînt la îndemîna oricui.

Una din cele mai ingenioase povestiri este *Adevărul despre Woopy*, cu atît mai mult cu cît în centrul ei se află un puști de 6 ani, Nabi, care-mi amintește de copiii supradotați din prozele lui Salinger. Motivul *umbrei* este destul de răspîndit în literatura fantastică, să ne amintim doar de *Umbra* lui Andersen, de celebra nuvelă a lui Adalbert von Chamiso, *Strania istorie a lui Peter Schlemihl*, sau cea a lui Cezar Petrescu, *Omul care și-a găsit umbra*. Viziunea lui Surugiu, însă, este una inedită și cît se poate de modernă. Teoria puștiului, oricît ar fi de fantezistă, frapează. Pornind de la ipoteza că și bioenergia are umbră, puștiul descoperă - prin intermediul bioumbrei - că mama lui obezâ e însărcinată și împiedică asasinarea fătului. De aici și pînă la transformarea acestuia în dinozaur nu e decît un pas și, potrivit unei bune tradiții SF, totul e dirijat prin PC, tatăl-narator fiind prins și el în joc, relatîndu-ne totul cu resemnare și o ironie amară. Este una din cele mai naturale proze ale lui Surugiu, iar finalul e excelent:

„Adevărul e că, dacă o femeie pe glob trebuia să poarte în burtă un dinozaur, aceea nu putea fi decît nevastă-mea.

Deși tot mai sper să nu fie așa.

Dimineața în întuneric, o ducem pe Woopy la păscut."

Benefică pentru povestire, această fragmentare a însemnărilor tatălui-narator; implicația ia locul explicației, iar dialogul e sclipitor.

În *Castelul cîinilor*, motivele sînt mai complexe. Se reia aici o idee de-a lui Herder, că omul ar fi animal deficitar, nespecializat. Animalele au infinit mai multe instincte, ideea povestirii fiind că recuperarea copiilor handicapați ar fi posibilă prin redeșteptarea instinctelor lor animale. Ei nu mai sînt oameni (nu pot fi rațional, nu pot opera cu simboluri) și se încearcă educarea lor prin dresaj, transformarea lor de fapt, în cîini, ceea ce-mi amintește de Șcekn, căpățînosul, cu tot neamul lui de pe Sarash, dintr-un roman al fraților Strugațki. Acolo cîinele era un animal rațional, umanizat deci, dar păstrîndu-și și specializarea.

În relația dintre Stăpîn, pe de o parte, Nero și copii, pe de altă parte, asistăm la un caz tipic de ambivalență afectivă. Freud demonstra că în unele culturi arhaice grija exagerată a supușilor față de conducătorul lor (vezi scena în care Nero o atacă pe Gilda) masca de fapt ura pe care le-o inspirau căpeteniile. El conchide că există o explicație biologică a acestui fenomen, iubirea fiind derivată din instinctul vieții, iar ura, din cel al morții, Eros, respectiv Thanatos. În cazul societăților primitive, fiii se răzvrătesc împotriva tatălui tiran și îl ucid. Iar uciderea tatălui hoardei primitive este urmată de devorarea lui, ca o formă de identificare cu acesta. Ceea ce i se întîmplă și Stăpînului (doctorului Hamilton?).

Din păcate, în cazul *Castelului cîinilor* întoarcerea lui Nero și apoi a copiilor dresați împotriva Stăpînului se datorează căderii eșarfei de la gîtul acestuia. Un întreg edificiu construit cu inteligență și migală se destramă din pricina unui incident extrinsec acțiunii. Dacă băieții idioți l-ar fi ucis pe Stăpîn ca să-l răzbune măcar pe Nero, poate că finalul ar fi putut fi salvat. Însă Bob, copilul cu inimă de cîine (numai pe ideea asta s-ar putea scrie un roman) părăsește cadavrul lui Nero, gata-gata să asculte comenzile Stăpînului. Și atunci urmează propoziția la care trebuia renunțat: „Dar eșarfa nu mai era la el."

Între fragmentul care conchide reușita experimentului și cel al morții gratuite, zicem noi, a Stăpînului, lipsește ceva. Cititorul simte acest gol, moartea Stăpînului nefiind suficient de motivată pentru a deveni un punct culminant.

Am putea considera deci lucrarea lui Liviu un caz de ambivalență afectivă (Freud numește asta și *infatilism psihic nedepășit)* insuficient exploatat din punct de vedere literar. Autorul ar fi putut jongla niște cu propriile-i idei, izbutind o povestire mai amplă în care experimentul educațional, dar și etologic aparent reușit al doctorului Hamilton (al Stăpînului?) să constituie doar premisa. Implicațiile acestui caz ar fi putut fi spectaculoase. Mînat parcă de propria-i grabă, tînărul scriitor nu știe să profite de propriile invenții, originale de altfel. Cel mai simplu ar fi fost să urmeze algoritmul majorității scenariilor filmelor horror - dar sînt convins că el nu s-ar fi mulțumit cu atît:

- faza experimentului neobișnuit, finalizat într-o reușită;
- urmărirea obținerii unor interese personale sau de grup, materiale, politice chiar, etc; să ne gîndim că idioții dresați ar fi putut fi folosiți ca niște asasini desăvîrșiți, neavînd nici conștiință, la vînătoare de... oameni;
- ar urma, desigur, scăparea de sub control a situației, cîinii întorcîndu-se împotriva propriului stăpîn-dresor, devorîndu-l; un întreg ținut ar putea fi terorizat de crimele lor abominabile etc.;
- s-ar porni lupta împotriva lor, din vînători-asasini devenind ei cei vînați;
- ar putea și evada, odată prinși, dispărînd apoi în munți, un asemenea final pregătind *Castelul cîinilor 2* într-o bună tradiție americană; în nopțile cu lună plină auzindu-se urletele lor sinistre, înfricoșătoare, amintindu-ne de oamenii-lup.

Da, chiar așa. Americanii l-ar și ecraniza urgent, povestirea lui Surugiu devenind peste ani trilogia *Castelul cîinilor din Carpați.*

Poanta pe care tocmai mi-am permis-o, n-a fost întîmplătoare. Jules Verne și-a plasat acțiunea uneia din cărțile sale în Carpați. Era tot un castel. Vin alții la munții și castelele noastre, iar noi ne plasăm acțiunile pe meleaguri străine. Castele mai avem, iar copii idioți pentru o lume întreagă! Avem și tineri doctori și nu ducem lipsă nici de tinere soții ca Gilda, care drăcuiesc de mama focului. Istoria lui Surugiu o vedem deci mai credibilă în România decît în altă parte.

În *Castelul cîinilor* mai sînt și alte chestiuni neclare: Ce-i cu castelul în care *urci* ca *să cobori* de fapt în pămînt? Dar cu Stăpînul care,

pentru a-l ajuta pe doctor, *îl ajută* el mai întîi? Şi cum? Punînd stăpînire pe trupul lui? Fizic, Gilda, căreia nu-i scăpa nimic, nu remarcă nici o schimbare, însă bătrînul Eric îl recunoaşte imediat, şoptindu-i „Stăpîne". Cine e distins în final cu o diplomă: Bruce sau Stăpînul? Şi cine e cel devorat?

Dresajul din *Castelul cîinilor* seamănă cu antrenamentul mîinilor lui Solomon dintr-o proză de-a lui Surugiu. În cazul mîinilor - Jenny şi Betty - nu mai există ambivalenţă afectivă, ci doar rivalitate, ură.

Există o gradaţie minuţioasă a faptelor premergătoare punctului culminant în toate prozele acestui autor. În *Mîinile lui Solomon,* Ramsey le biciuie şi le terorizează, pînă mîinile încep să lupte singure. Odată dobîndind şi identitate, devin două adevărate rivale. Vopsite în culori diferite, independenţa lor creşte. Iar într-o noapte cu lună ca „o monedă uriaşă, de aur, muşcată într-o parte de colţii unui vînzător suspicios", încep chiar să sîsîie, devenind cobre, măcelărindu-se. Li se pun mănuşi - în *Castelul cîinilor,* la un moment dat, copiilor li se pun lese şi zgarde. Finalul e acelaşi: mîinile îl ucid pe Ramsey, Solomon fiind închis, mîinile îl vor ucide şi pe el, ca apoi să se sîsîie între ele.

Acelaşi motiv al mîinii apare şi în *Daniel,* o mînă care supravieţuieşte stăpînului său. Elisabeth Faucher în *The Addams Family* creează un personaj complex dintr-o astfel de mînă - Thing - literatura fantastică universală abundînd de asemenea mîini de morţi. Interesantă este ideea reîntoarcerii spiritului celui decedat pentru a-şi recupera propria mînă, deşi autorul nu scoate tot ce ar fi fost posibil din această *mînă de aur.* Ca de obicei, Surugiu are o idee bună, dar nu şi răbdare s-o rumege, s-o ţină la dospit, o scoate repede pe piaţă, de teamă să nu i-o ia altul înainte. Nevalorificate însă cum trebuie, ideile vor deveni, fără ca el să-şi dea seama, puncte de pornire pentru alţii. Povestirea are şi alte scăpări, autorul tot mereu aducîndu-şi aminte de lucruri pe care ar fi trebuit să ni le spună mai devreme: „De fapt, braţul ăsta îl avusese din naştere paralizat", sau „De fapt am fost nevoit să-i fac cîteva transfuzii acolo, în sicriu". Asemenea greşeli sînt admisibile într-o narare orală, într-o povestire scrisă lăsîndu-ţi un gust amar. Cititorul pretenţios s-ar putea simţi jignit de astfel de amatorisme.

O altă idee care pare mai degrabă schiţată, tratată superficial sub aspect formal, este *Burta.* Surugiu ar fi putut-o transforma într-o anecdotă savuroasă, deşi intenţiile lui se vroiau altele. Compoziţional, *Burta* ar avea tot ce-i trebuie unei povestiri. Din păcate, mai puţină literatură. Pînă şi dialogul sună fals, fiind sub posibilităţile autorului, iar efectele stilistice lipsesc. Neputînd vorbi de o oarecare valoare artistică, de o atmosferă adecvată celor relatate, n-o putem considera literatură. Cele cîteva efecte de genul „pe burta mea impunătoare grăsimile continuau să se depună ca meteoriţii pe un corp ceresc" nu conving. Şi care ar fi morala povestirii? Că cel care trăieşte doar pentru propria burtă, riscă să fie devorat de aceasta? Măcar de-ar reieşi asta.

Atît vrăjitorul Hakme, cît şi zeul obez n-au nimic specific, nu conving. Avînd în vedere că totul se petrece în Insulele Ngaji, s-ar fi putut crea aici o atmosferă teribilă; ah, ce-ar fi scos Brussolo dintr-o treabă ca asta, un adevărat coşmar... Autorul s-a grăbit publicînd povestirea, personajul e schematic, iar *burta* rămîne, din păcate, doar o burtă.

Cu *Întîlnirea,* deşi motivul central ţine tot de anatomie, Surugiu face un salt calitativ important. Apare analiza psihologică şi motivul iubirii. O imposibilă poveste de dragoste, convingătoare prin sinceritatea expunerii. Jocul scrisorilor e credibil, avem înainte un autor deosebit de sensibil, un fin cunoscător al sufletului adolescentin. Sînt pasaje care par scrise de mîna unei tinere fete.

În *Întîlnirea* avem de-a face cu un caz tipic de narcisism. Iubirea ne apare ca o adevărată fundătură, o limitaţie care limitează, în accepţiunea lui Noica. Este o iubire devastatoare şi care blochează individul, în loc să-i dea aripi, să-l spririine în desăvîrşirea lui spirituală, îl nimiceşte.

Ideea nuvelei nu este nouă, compoziţia însă e remarcabilă, iar efectul, cel scontat. Autorul ştie să-şi aranjeze elemenetele piesei forţînd uneori nota cu intenţia de a-l păcăli pe cititor. Sînt în povestire cîteva astfel de aranjamente cusute parcă cu aţă albă. Surugiu face însă dovada deplină a talentului său, chiar dacă nu mai e vorba de mîini, ciini sau burţi, ci de dragoste. Lucrarea ar merita o analiză mult mai amplă. Ea se bazează pe motivul hermafroditismului, ne şi spune autorul, în final, de parcă noi nu ne-am fi dat seama! Spre deosebire de *Castelul cîinilor,* acţiunea se petrece în Ardeal, ceea ce o aduce mai aproape de sufletele noastre. O povestire romantică şi aproape convingătoare. Surugiu se dovedeşte a fi, de data asta, un autor inteligent, recurgînd la aceeaşi gradare subtilă a naraţiunii, ţinîndu-te în suspans.

Vorbind despre nuvelă în general, B. Eikhenbaum o compară cu escaladarea unei coline, finalul coincizînd cu punctul culminant al acţiunii. În cazul lui Surugiu, la această „altitudine", se cam moare, excepţie făcînd, poate, doar *Adevărul despre Woopy.* În ceea ce priveşte *Întîlnirea,* despre hermafroditi s-a mai scris, s-a făcut şi multă literatură. În *The Left Hand of Darkness,* capodopera doamnei Le GUIN, cei de pe Gethen în afara kemmer-ului sînt hermafroditi, fiind şi inactivi sexual. În kemmer însă, găsind un partener, apare procesul mutual de stabilire a sexului şi potenţei. Paradoxal, ne spune autoarea, „mama unor copii poate fi tatăl altora". La Surugiu există un singur hermafrodit, acesta devenind, lună de lună, alternativ, bărbat şi femeie. Şi, cum e şi de aşteptat, unul se va îndrăgosti de celălalt. Iulia şi Andrei, Romeo şi Julieta, amîndoi în acelaşi om şi dragostea lor imposibilă!

Ce s-ar mai putea spune despre Surugiu? Ce i-am mai putea reproşa? Poate personajele. Cu unele excepţii, ele diferă doar prin ceea ce li se întîmplă şi nu prin ceea ce sînt cu adevărat. Din pricina asta nu sînt memorabile. Se ştie că O.S. Card a rescris *Vorbitor în numele morţilor* deoarece copiii Novinhei nu puteau fi deosebiţi unul de celălalt; nefiind oameni, nu puteau fi nici personaje credibile. Surugiu ar putea învăţa şi din asta.

Sînt convins că, într-o zi, el va depăşi definitiv limitele anatomice ale subiectelor sale, abordînd teme grave, relevante pentru esenţa şi condiţia noastră umană. *Castelul cîinilor* e un pas în acest sens. La fel şi *Întîlnirea.* Stilul său aparte îl diferenţiază de ceilalţi prozatori tineri, iar temperamentul său de muntean îl fereşte de proza lîncedă şi bolnăvicioasă. Dos Passos mai avea un asemenea temperament.

Dacă o pârte a tinerilor scriitori de literatură SF din ţară s-ar constitui într-o grupare care şi-ar spune CEI CARE DA, Liviu Surugiu ar face cu siguranţă parte dintre aceştia. Aş fi curios să-l văd descurcîndu-se în SF-ul politic. Cred că ne-ar uimi pe toţi. Îl aşteaptă ani de muncă susţinută, ani de maturizare, de lecturi interminabile din marea literatură a secolului XX şi, de ce nu, suferinţă. Destinul lui de Sisif pe tărîmul literaturii abia începe.

Personal, am încredere în steaua lui, mi-aş investi chiar cupoanele în el! Consider că povestirile *Adevărul despre Woopy, Castelul cîinilor* şi *Întîlnirea* trebuie să fie păstrate în REZERVORUL literaturii noastre SF.

Ladislau DARADICI

"Nu scriu pentru cei care au inventat bomba atomică."

- interviu cu Liviu Surugiu

– Liviule, cum te simţi ca posesor al unui medalion în JSF? Mai ales că (pentru prima oară) cineva scrie despre scrierile tale.

– Ionuţule, mă simt fericit, mă tată, mă... Era şi timpul, lumea putea crede că sînt publicat post-mortem, mai ales c-am organizat şi un concurs omonim. Loţi a fost prea blînd cu mine; în schimb, aş putea spune, că ARTA FUGII este cel mai bun text pe care l-am citit în ultimul an.

– Deşi pari să-l admiri pe Loţi, concluzia articolului acestuia îţi este mai degrabă defavorabilă. Reiese foarte clar incapacitatea ta de a finaliza un text. Crezi că acest lucru se datorează rapidităţii cu care doreşti să-l termini sau refuzului tău permanent de a "intelectualiza" trama prozei?

– Îţi voi răspunde începînd cu sfîrşitul: ambele motive sînt valabile. Şi sfîrşind cu începutul: cred că articolul nu-mi este deloc defavorabil; s-a cam dus timpul osanalelor reciproce al căror avantaj, oricum, nu l-am văzut niciodată. Dar, revenind, pot spune că termin un text cu aceeaşi rapiditate întotdeauna, refăcîndu-l apoi de şase-şapte ori, însă problema cu refuzul de a intelectualiza trama e o poveste lungă: în primul rînd că nu termenul de a intelectualiza e cel mai potrivit, mai degrabă aş spune că mă feresc de a-mi îmbolnăvi cititorii. Am nevoie de ei. Eu nu scriu pentru cei care au inventat bomba atomică, pentru membrii academiei sau copiii supradotaţi crescuţi la bordul staţiei orbitale MIR. Eu scriu pentru toată lumea - şi cu asta nu vreau să jignesc pe nimeni.

– Dar tocmai te-ai contrazis: dacă nu scrii pentru una, două, trei categorii de cititori înseamnă, automat, că nu scrii pentru toată lumea. Să fie de vină acelaşi refuz de a "prestructura" proza, de a stabili nişte direcţii preferenţiale de clivaj a textului?

– Problema e simplă: ca la GO, chiar dacă nu ştiu să joc GO; aceste trei categorii nu citesc SF, deci nu intră în calcul.

– Atunci de ce le-ai pomenit?

– Tocmai ca să nu-şi facă iluzii. Şi nu mă mai bate la cap cu clivajele textului.

– Şi totuşi ce, cum şi de ce te apuci să scrii?

– Scriu că scriu (Mario Vargas Llosa). Nu-mi plac întrebările tale.

– În momentul în care accepţi să răspunzi întrebărilor unui interviu îţi asumi şi riscurile întrebărilor care nu-ţi convin. E o dovadă de maturitate şi profesionalism.

– Ai uitat că noi ne certăm din trei în trei minute (dovadă şi acest interviu).

– Bun, să-ţi supun o constatare, aproape generalizată: de ce pierzi finalurile textelor pe drum? Cum de gradezi acţiunea pînă la un punct pentru ca apoi, de parcă te-ai grăbi să alegi calea cea mai facilă, o dai în bară?

– Sînt limitat, nene. Asta ştiu, asta scriu.

– Crezi că, în general, te regăseşti implicat în prozele pe care le scrii?

– Cînd nu se întîmplă aşa, sînt dezamăgit de capacitatea mea (atît de mult discutată).

– Şi totuşi, ca o ultimă întrebare: care îţi este crezul artistic?

–Aş prefera să-mi pui întrebarea asta peste vreo cîţiva ani. Deocamdată, ce să zic? Nu mi-ar ajunge tot *Jurnalul S.F.* ca să-ţi spun tot ce am de spus. Eu nu fug de realizarea literară (o dovadă în acest sens este "Întîlnirea"), dar e destul de greu să împaci pe toată lumea. Domnul George Ceauşu declara în JSF 150: "vreau să scriu comercial". Nu ştiu ce au zis colegii de generaţie, scriitori, criticii... oricum, un lucru e sigur, dînsul s-a trezit înaintea lor. Sper ca JSF să fie cel care va publica prima proză comercială a domnului Ceauşu. Pînă atunci, eu nu promit nimic; şi-aşa am o grămadă de treburi. Sper însă că voi reuşi să scriu mai bine. Cred în Barker, Bloch, Brussolo, Brin, Brown, Bester şi Brăila Gabriel (tipul scrie extraordinar, păcat că e mai încăpăţînat ca mine).

A consemnat Ionuţ BĂNUŢĂ

Jurnalul S.F.

Premiul Juriului -nuvelă- A.F.S.F. Focşani

Motto: „Un înger s-a arătat Mariei în vis şi i-a spus despre naşterea lui Isus..."

DEDIC ACEASTĂ NUVELĂ TUTUROR ACELORA CARE AU FĂCUT DRAGOSTE, MĂCAR O DATĂ, ÎN VIS.

Liviu SURUGIU

Devin înghiţi somniferul şi începu să se dezbrace. Ceva mai încolo, într-un alt Ou, văzu umbra unui coleg care tocmai se întindea în sicriu.

– 5 MINUTE PÎNA LA INTRAREA ÎN SCHIMB! anunţă o voce în difuzor şi pe display-ul raclei apăru cronometrul.

Se gîndi încă o dată cît de mult i se schimbase viaţa în trei luni de lucru la „Erisonic": somn, bani...

Capacul de sticlă al sicriului culisă automat. Luă loc pe plusul moale, absorbant, şi, scoţînd din lateral patru cabluri cu ventuze, îşi prinse unul pe frunte, altul pe gură, altul pe inimă şi al patrulea pe penis. „Niciodată nu ştii cînd îţi vine să faci pipi - spusese instructorul. În felul ăsta eviţi să te trezeşti înecat! rîsese el ca un nesimţit. Apoi cartela..."

Se ridică alene, înjurînd printre dinţi: mereu uita cartela - şi, din cauza asta, avea cel puţin o săptămînă nepontată. Introduse plasticul negru în fanta din stînga; simţea că va adormi dintr-o clipă în alta. De altfel, Devin era sigur că, reflexul fiind format, ar fi adormit oricum, chiar şi fără somnifer. Dar mai era ceva: odată, cînd uitase să ia pastila, un jet de aburi ţîşnise dintr-un orificiu, adormindu-l într-o clipă. „Totul e bine pus la punct aici" mai căscă el o dată, apoi se scufundă în vis.

– Devin?... Salut! îl întîmpină bărbatul. Întotdeauna mă schimbi la timp, nu întîrzii niciodată!...

„Întotdeauna spui platitudinea asta", mormăi Dev.

– Fii sigur că nu am *cum* să întîrzii...

– VĂ RUGĂM LIMITAŢI-VĂ LA PROGRAM, interveni vocea.

Cei doi se priviră faţă în faţă - sau crezură numai că se privesc.

– În timpul serviciului meu nu s-a ivit nici o problemă! raportă Boll.

– Stai puţin, se opuse Devin. Nu ţi-a spus nimic Stanley ?

– Care Stanley?!

– Pe care îl schimbi, la dracu', şi care mă schimbă! Nu sîntem decît trei inşi la maşina asta!

– Ce să-mi spună?... Mai repede, omule, nu vreau să dau de bucluc!

– Nici eu nu vreau să iau salariul pe jumătate! Destul că uit mereu cartela...

– Dar ce s-a întîmplat?!

– LIMITAŢI-VĂ LA PROGRAM.

Dev continuă în şoaptă, de parcă asta ar fi avut vreo importanţă:

– Ori tragi chiulul, ori nu ştiu ce dracu' faceţi, în loc de 24 de ore în compartimentul nostru ies mereu ba 23, ba 22...

– BOLL ŞI DEV ! COD 0337 ŞI 0338...VĂ ANUNŢĂM ÎNCETAREA VISULUI!

Un întuneric rece se lăsă peste ei, îngheţîndu-i instantaneu; impulsurile se opriră automat.

Oul se desfăcu încet şi patru funcţionari intrară grăbiţi. După o clipă ieşiră împingînd două sicrie pe roţi, printre sute de alte Ouă, pînă la marginea secţiei, unde o ventuză uriaşă coborî din plafon şi absorbi întreaga scenă.

... Laboratorul părea interiorul unui creier hipertrofiat, golit de conţinut, cu axoni şi dendrite atîrnînd pe pereţi. În mijlocul sălii, gura monstruoasă scuipa sicrie acoperite de o secreţie alburie.

Din cerebel apăru ţopăind un pitic bătrîn, ciufulindu-şi într-una părul alb, vîlvoi. Începu să umble la display-urile montate pe fiecare raclă.

– Veran!

Bătrînelul sări, ca ars, spre ecranul din perete. O hologramă prost recepţionată etala figura uriaşă a patronului; Eric Dabourughs pufăia nervos dintr-un trabuc plesnit.

– S-a întîmplat ceva? se mişcă trabucul.

– Domnia-Voastră nu trebuie să se îngrijoreze! Am ascultat înregistrarea. O ceartă obişnuită între doi lucrători...

– Obişnuită?! Între doi lucrători?!! M-ai asigurat că nimeni nu vorbeşte cu nimeni, Veran!

– Nu e vorba de muncitori pe aceeaşi tură.

– Înţeleg.

– Fluxul unuia se descărca, al celuilalt se încărca...

– Înţeleg, am spus! se răsti titanul. Dar asta nu înseamnă că-mi place!

– Domnia...

Imaginea dispăruse.

Bătrînelul înghiţi în sec. Ce-l speria însă mai tare era afirmaţia acelui tînăr: „tragi chiulul... în loc de 24 de ore, ies 22"... Dădu imediat telefon la contabilitate.

– Veran la telefon! făcu, de data asta cu ton schimbat.

– Da, domnule! după suflu probabil sărise în picioare. Solther aici, domnule!

– Spune-mi, Solther, muncitorii au toţi salarii egale?

– În funcţie de zona unde lucrează şi după calificare...

– La dreamerii de rînd, mă refer!

– În funcţie de pontaj, domnule! Unii lucrează mai puţin eficace...

– Sau mai puţin timp? făcu Veran ascuţit.

– Nu ştiu, domnule, nu m-am gîndit la asta... pînă acum.

Închise telefonul. Nu era mulţumit deloc. Ceva îi scăpa de sub control.

Se întoarse spre cei doi.

– Blestematilor! gîfîi el în sticla transparentă.

Umbra mîinii îi tremura ca o gheară de vrăjitor deasupra celor două chipuri. Se îndreptă imediat, observînd că uitase să cupleze ventuza pe fruntea unuia dintre ei.

– Devin, citi pe etichetă. Eh, un simplu vis, Dev, un vis *neadevărat* însă...

2.

– Am vorbit cu Jonathan, începu domnul Parkins încă de la primul fel.

– Eu am mîncat la cantină, încercă Dev să se ridice.

– Nu-i nimic, îl aşeză la loc tatăl său. Două prînzuri nu strică niciodată.

– Dar două bătăi..., se hlizi Jimmy.

Devin îşi mîncă din ochi fratele mai mic.

– Tată, tu eşti profesor în continuare, dar eu nu-ţi mai sînt elev.

– Dev, lasă-l pe tatăl tău să spună ce are de spus, interveni Charlotte, aşezîndu-i direct felul doi.

Privi fără poftă bucata de carne aburindă.

– Am mîncat, mamă.

– Bine, bine, îl mîngîie ea. Spune, Matt!

Matthew Parkins îşi potrivi mai bine ochelarii.

– În primul rînd spun să nu-l mai mîngîi atîta. În al doilea rînd, Devin, nu numai că sînt profesor, ci şi director; în consecinţă, salariul meu s-a mărit corespunzător...

– Şi ai vrea să nu mai lucrez, nu? se ridică tînărul mînios. Să trăiesc din cei 50 de dolari pe care îi cîştigi acum în plus, ă?

Toată familia îl privi uimită. Jimmy îşi reveni primul şi rînji, prevăzînd pedeapsa - aceasta însă nu veni.

– Aş vrea să te ocupi de facultate, fiule, continuă Matthew pe acelaşi ton stăpînit.

– Şi nu pot să mă ocup dacă muncesc?

– Asta nu e muncă, îşi pierdu bătrînul răbdarea.

Se aşeză la loc, punîndu-şi mîinile mari pe masă.

– Tatăl meu îmi spunea aşa: „ deschide ochii, Matt, cînd dai cu toporul, munceşte, nu dormi!"... Ei?

– Cînd o să dau cu toporul, îi voi deschide şi eu! se ridică Dev pentru a treia oară.

– V-a amenințat! ţipă victorios Jimmy şi, aproape instantaneu, o palmă grea îi căzu peste gură.

De uimire uită să mai plîngă - dar dispăru sus imediat.

– Uite ce se întîmplă, fiul meu...

Charlotte încercă să strîngă masa; mîinile îi tremurau prea tare.

– Uite ce se întîmplă, repetă Matt Parkins, observînd deodată cît de încordată e atmosfera. Lotte, vrei să te duci pînă la bibliotecă?

– Dumnezeule, Matthew, doar n-ai de gînd...

– Şi să ne aduci Compendiul de fizică?

Dev se uită la mama sa: ezitarea durase doar o clipă, apoi, cu resemnare, se îndepărtase docilă, sub privirile clericale ale soţului ei. Acesta îşi ştergea ochelarii; el era stăpînul care voia neapărat să aibă un urmaş identic, tot profesor, tot de fizică, viitor director, o adevărată clonă...

O jumătate de oră mai tîrziu, respectabilul Matthew Parkins ieşi transpirat pe terasă.

– Ai luat bătaie? făcu Jimmy cînd fratele său mai mare ajunse sus.

Dev nici nu-l privi. Se lăsă vlăguit în fotoliul larg.

– Sînt un geniu, zîmbi el. Ca şi „ERISONIC"... Peste doi ani s-ar putea să lucrez acolo ... să lucrez cu adevărat!

O bătaie în uşă îl trezi din planuri şi tatăl său intră aproape timid. Jimmy speră pentru a nu ştiu cîta oară, că se va întîmpla, totuşi, ceva.

– Nu ţi-am spus ce am vorbit cu Jonathan...

– Tată, zău, nu mă interesează...

– Jonathan ţi-a fost profesor de genetică.

– Exact... mi-a fost... acum aş putea să-i dau lecţii!

Bătrînul se aşeză, punîndu-i o palmă pe umăr. Se vedea că era mîndru de fiul lui.

– Mamă, ce plictiseală..., ieşi Jimmy căscînd.

– Somnul artificial nu e bun întotdeauna, începu tatăl său după ce rămaseră singuri. Jonathan susține că există pericolul formării unui reflex condiționat. Primejdia de a adormi mereu la ora 8, să zicem...

– Halal primejdie! făcu Dev ironic. Tată, dacă Jonathan era atît de deștept, ar fi fost angajat de la început la proiectul ăsta! Ce spune el știe orice copil. De ce crezi că lucrăm în schimburi? Ăă? la spune-mi, atunci, primejdia cînd mai apare? La 8.00, la 16.00 sau la 24.00?... Ei?

Matt Parkins încercă să zîmbească.

– Poate că la toate trei... Ce-ai zice de un somn continuu?

– Aș zice că e excelent!

– Dev, asta poate deveni un drog!

– Tată, îți faci griji de pomană. Ce se petrece acolo n-are nimic de-a face cu viața mea normală. Vin acasă, uneori mănînc, mă duc la Colegiu...

– O prietenă ai?

– E adevărat că am fost cam entuziasmat în ultimul timp, e noul meu servici...

– Dar o prietenă n-ai!

– Ei bine, n-am! se ridică Dev congestionat. Ce te tot bagi în viața mea? Ți-e teamă că mă masturbez?

Din sufragerie Jimmy n-auzi decît palma, dar nu se putu întrerupe pentru a da fuga sus: filmul sexy era prea bun. Fratele său ieși însă în fugă; abia avu timp să schimbe canalul și să-și pună o carte pe pantaloni...

– ... Dar am să-mi fac una chiar de azi! O curvă! Numai așa, de-al dracului! urlă Devin cu un obraz ca focul, ieșind val-vîrtej din casă.

Matthew Parkins își puse palma grea, de dascăl, pe umărul fiului mai mic:

– Ai învățat lecția, Jimmy? șopti el tremurător.

– Da, tată! înghiți acesta în sec.

– Ia să vedem...

3

Nu atît pentru a-și pune în aplicare promisiunea, dar pentru că trebuia să facă ceva, Devin se îndreptă spre barul lui Freddy. La tejghea era un singur scaun, și pe el o tipă cunoscută.

– Hei, parcă te-am mai văzut undeva, intră el în vorbă. Dev Parkins mă numesc.

– În „ERISONIC", presupuse blonda. Eu sînt Sharon... Parkins,ai zis? Ai ceva cu „Monstrul"? Parcă și semeni puțin...

– Asta doar pentru că mi-e tată.

– Extraordinar!... E profesorul meu!

– Studiezi la Evening H.S.?

– Iar tu la Hot-Iron?!

– De unde naiba știi?

– Toată ziua te laudă...

Dev se înroși. La urma urmei n-avea un tată rău.

– Dar e cel mai dur. Nu degeaba i se zice „Monstrul". M-a picat chiar azi - și cred că numai datorită toaletei, fiindcă eram ceva mai sumar îmbrăcată decît acum.

– Însemnă că nu erai îmbrăcată deloc, îi cercetă el tricoul scurt, cît un sutien, și șortul despicat lateral pînă la talie. Mamă!... cred că pînă la urmă tata are dreptate, o să mă fac profesor!.. Ai vreun prieten?

– Sînt virgină, zîmbi ea direct, îmi pare rău.

– Nu-i nimic, te pot scăpa de răul ăsta, se înflăcără Dev, comandînd încă un rînd.

Sharon rîse din nou, așezîndu-se picior peste picior.

– Am uitat să-ți spun tot numele.

– Dev Parkins.

– Mă refer la al meu.

– Poftim?

– Collins îți spune ceva?

– Collins?! țipă Dev.

Barmanul îi privi descumpănit.

– Doar nu ești...

Ba dă, era chiar fiica directoarei lui. Dev își băgă mîinile în păr.

– La naiba, știi ce ne-a spus la ora de biologie?

– ?...

– La funcția de reproducere... De fapt a vorbit mai mult despre centura de castitate.

Sharon se înroși.

– Și... și s-a lăudat, continuă el, că a pus așa ceva fiicei sale... cu cifru secret... mai ai vreo soră?

– Din păcate, nu.

Dev fluieră.

– Ascultă, mă pricep la cifruri...

– Renunță.

– Exact același lucru mi l-a spus și mama ta - pe urmă, m-a picat.

Izbucniră în rîs.

– Chestia nu e prea roză, se opri ea. Mai sînt două zile pînă la totalizarea punctelor. Dacă aveam note mai mari la alte obiecte, poate făceam baremul, dar așa... Îmi mai trebuie două puncte!

– Mie numai unul... suspină Dev. Freddy, încă un rînd!

– Uite ce m-am gîndit, își goli Sharon paharul. Eu umblu în calculatorul mamei, tu în al lui taică-tău.

– Vrei să spui în ale Directorilor!

– Exact. Ce, „Monstrul" nu are un P.C. acasă?

– Ba da...

– Și nu e conectat la al cancelariei?

– Văd că te pricepi!

– Asta spre binele tău. Batem palma? făcu ea.

– Ce-mi iese de aici?

Sharon își dădu ochii peste cap.

– Ești fantastic! Faci baremul, treci anul, scapi de griji...

– Dar de centura aia a ta, cum scăpăm?... Stai, nu te supăra!

– Poate că nu mă supăr pe tine, se opri fata, ci pe ea... Uite, zîmbi, dacă reușim cu punctele, îți promit ceva ce nici n-ai visat!

– Batem palma! sări Dev, deja încercînd să-și imagineze ce.

Se gîndi mult la fată, toată noaptea. Părea împlinită bine și mai mare ca el. Păcat cu centura aia...

Pendula tocmai bătea stins, de două ori, cînd ieși pe terasă. O simfonie de broaște și greieri, de foșgăieli și șoapte, aproape că îl ameți. Stelele invadaseră cerul negru și, în lipsa lunii, străluceau tremurînd de frig.

Răcoarea îi lipi tricoul de corp. Nero îl simți și veni cu pași mărunți dinspre garaj, culcîndu-i-se la picioare.

– Tu poți să dormi oriunde, dog german, dar eu nu am somn.

Se întoarse în casă. Perdeaua de la fereastra părinților se lăsă la loc; mama sa continua să-l vegheze, îngrijorată.

Pe la 3.00 nu mai rezistă și trimise un răvaș scurt, prin fax, lui Sharon. Drept răspuns, primi aproape imediat o poză a ei, complet goală, probabil dinainte de centură.

– Sfinte, ce sîni are! exclamă Jimmy în spatele lui.

– Tu ce faci aici? se răsti Dev surprins.

– Ce, sînt în bibliotecă, n-am voie ?!...

– Ba da, se răzgîndi brusc, observînd haina mare și grea pe care Jimmy și-o pusese pe spate.

– Îmi dai mie poza? se milogi acesta sesizînd schimbarea de ton...

Dev îi băgă ușor mîna în buzunar și scoase cheile.

– Nu pot, fratelo, îmi trebuie...

– Numai cinci minute!

– Bine...

„Sper să am timp", și începu imediat să umble pe P.C. Scoase cartela dintre chei, chemă computerul cancelariei și găsi îndată fișa lui Sharon Collins. „Timpita naibii, îți mai trebuie patru puncte!" Noroc că bătrînul îi pusese unu. Îi dădu nota maximă, apoi se grăbi să refacă drumul în sens invers.

– Gata, se întoarse Jimmy radios.

Dev îi strecură cheile la loc.

– Dar aici ce e ?

– Poftim?...!

– Picătura asta!

– Eu...

– Te-ai masturbat pe ea, măi ?

Și zbang, îl pocni de văzu stele verzi.

– Dispari de-aici, onanistule !

Jimmy se opri la mijlocul scărilor.

– Da' știi, părerea mea, e bună gagica asta!...

– Cred și eu, mormăi Dev aruncînd poza la coș. Sper să n-o fac tot ca tine...

4

Culoarele uzinei *„Erisonic"* erau pline de muncitori, majoritatea tineri, care mergeau într-un singur sens - era schimbul de dimineață.

O mie de bărbați și femei, îmbrăcați în salopete, coborau în adîncurile celei mai prospere fabrici din Regat. Nu se cunoșteau între ei și n-aveau să schimbe niciodată vreun cuvînt în timpul serviciului, să se vadă măcar.

– Devin! Dev!

Cineva îl striga din urmă. Nu-i plăcu. Dar era Sharon, și o așteptă.

– Bună! îl salută ea. Am trecut pe la școală. Sînt promovată !

– Și eu... Știi la ce mă gîndeam? Cum naiba lucrezi tu cu centura aia ?!

Sharon vru să se oprească, jignită, dar valul care venea din urmă o împinse înainte cu aceeași viteză.

– În sicrie trebuie să fii absolut gol! continuă Dev netulburat.

– Dac-ai avea scula din magnet n-ai mai fi așa sigur!

– Nu înțeleg.

– Mama nici nu știe că lucrez... De fapt, e sigură că n-aș avea cum - mai mult de-asta cred că mi-a pus centura.

– Și? Cum lucrezi ?

– Ți-am spus !... Cu un magnet!

Dev fluieră.

– la inelul ăsta, îi puse ea ceva în palmă. Să-l bagi pe... știi tu ce.

– Deșteapto, e prea mic!

Sharon îl privi uimită, apoi îi dădu altul mai mare.

– Ăsta e bun?

– Să sperăm...

Ajunseseră la niște scări rulante.

– Sus, trebuie s-o iau la stînga.

– Dar nu mi-ai spus...

– Puneți inelul pe penisul tău ăla mare și ne vom întîlni în vis... îți jur.

Erau pe platformă, dar Devin o mai reținu puțin.

– Polii sînt opuși ?

– Ai cui?!

– Ai magneților! Să fiu sigur că vii cu a ta direct într-a mea...

O palmă răsunătoare precedă semnalul de începere a lucrului.

Dev evită să se mai certe cu Boll, iar acesta dispăru cît putu mai repede.

Nu trecuse decît o oră, cînd o durere ascuțită în mîna stîngă îl făcu să tresară.

– Stai liniștit, îi șopti cineva. Și pe mine mă doare.

Era Sharon.

Cu adevărat intrase. Intrase în visul lui!

– Pe unde naiba ai apărut?

Durerea se accentua.

– Fir-ar să fie! icni ea. Încearcă și tu să te apropii!

– Dar nu pot să mă mișc! observă Dev uimit.

– Și te aștepți să fac singură totul? Cît timp crezi că mai pot ține contoarele oprite?

În sfîrșit, palmele lor se atinseră. Durerea dispăru instantaneu și se pomeniră îmbrățișați.

– Dar ești reală, nu glumă! exclamă Dev.

– Pe cît de reală ți se pare și mașina asta... Ce credeai, numai pe ele le putem atinge cu impulsurile noastre?! Între noi de ce să nu ne atingem?

– Parcă am fi Adam și Eva.

– Ținînd cont că avem numai zece minute, cred că ar trebui să ne grăbim cu fructul oprit, îl sărută ea ușor pe gît. Nu te da înapoi și continuă să mă atingi, că se duce totul naibii!

Îl încolăci mai strîns. Avea un corp fierbinte, al naibii de real.

– Uite, vezi, centura a rămas acolo, în sicriu, dar te asigur că aici putem avea cel mai al dracului orgasm!!

– Așadar ai mai făcut-o?!

– Păi tu ce credeai ?

– Ingenioasă treabă! Să o faci și să rămîi totuși virgină... Timpul petrecut în orgii cum îl justifici?

– Nu-l justific!...

– Aha, acum înțeleg minusurile în pontaj...

– Auzi, mai avem cinci minute! O facem sau nu? se enervă ea. Au!

Dev se trăsese puțin înapoi.

– Știi, ar fi o problemă, șopti el. Nu cred că aici, în visspațiu, mi se... adică mă... excit.

Sharon își dădu o palmă peste frunte.

– Ah, mamă, ce proastă sînt!
– Poftim?
– Am uitat! Nu trebuia să-ţi mai pui ventuza pe...
– De ce?! Să fac pe mine?
– Să faci pe dracu'! De-aia nu ţi se scoală!

📺 📺 📺

La cantină mîncară ruşinaţi aproape tot felul întîi fără să scoată o vorbă.

– Pînă mîine n-ai decît să aştepţi! cuteză ea.
– Crezi că dac-o făceam, acum nu mai aveam poftă?
– Cel puţin cu alţii, aşa s-a întîmplat. Şi cu mine.
– Am impresia că mai mult de-aia te-ai angajat aici...
– Mda, era o teorie care trebuia verificată. Mă satisface, asta e sigur.
– La nivelul cortexului se petrece ceva, deci...
– Oricum, tot acolo se întîmplă şi cînd o faci în realitate.

Patru funcţionari „adevăraţi" ai firmei apărură în urma unui personaj grotesc. Individul, într-un halat soios, mic şi gîrbovit, cu o claie de păr *à la Einstein*, dădea nervos din mînă explicînd ceva.

– Ia uite!... făcu Dev încet. Parcă l-am mai văzut pe moacă ăsta!
– Un moment! urlă piticul ajuns în dreptul lor. Mesele acestea sînt de o persoană! Cum de staţi doi la o masă?!

Dev abia se stăpîni să nu rîdă.

– Am mutat un scaun de aici, aici... se ridică el.

Bătrînelul tresări puternic văzîndu-i faţa, dar numai Sharon remarcă asta. Unul din funcţionari se aplecă, întrebîndu-l ceva, însă Veran negă scurt din mînă.

– Tinerii! zîmbi el. De aici înainte comportaţi-vă regulamentar...

Dev făcu semn din cap că da şi se mută la masa lui, de unde, cîteva clipe mai tîrziu, se întoarse rîzînd.

– Nu-mi place tipul, se încruntă Sharon.
– Mie mi s-a părut amuzant. Deşi nu reuşesc să-mi aduc aminte unde l-am mai văzut...
– Pare să aibă aceeaşi senzaţie.

Tînărul se adînci în sorbitul ceaiului.

– Mi-aţi mîncat sufletul! apăru cineva dinspre bucătării.

Unul dintre gastronomi, foarte supărat, se certa cu doi funcţionari.

– Nu vă las în nici o magazie! dar aceştia deja îl tîrau. Cheile mele! răsuna acum dinspre coridoare. Blestemaţilor!!
– Asta e! sări Dev. Mai fă o dată aşa!

Sharon repetă, mirată, gestul, trecîndu-i palma cu degetele desfăcute prin faţa ochilor visători.

– Blestemaţilor, repetă Dev încet. Ştiu de unde îl cunosc pe bătrîn.
– De unde?
– Din vis.

Eric Dabourughs, era un uriaş bărbos, cu ochii, nasul şi urechile de liliputan. Se legăna uşor în balansoar, ţinîndu-şi mîinile pline de inele împreunate pe burta umflată ca un sac. Puf ăituri mari de fum ieşeau rar din barba sa neagră şi deasă, unde trabucul dispărea încet. Părea foarte calm.

Veran ştia, însă, că aceasta era doar acalmia din centrul taifunului.

– Şi de ce spui abia acum? silabisi patronul.
– În fapt, Domnia-Voastră, ar putea fi doar o aiureală de-a mea...
– Eşti cam aiurit în ultimul timp, Veran. Poate că ai îmbătrînit prea rău...

Savantul se cutremură.

– Dar înţelepciunea bătrîneţii e de neînlocuit, se ridică Eric greoi, ca un urs, şi balansoarul aproape că oftă uşurat în urma sa.

Veran încuviinţă disperat din cap.

– Deci, consideri că în uzina mea se chiuleşte.
– Mai mult decît atît, muncitorii, tot mai inteligenţi, îşi dezvoltă vise în vis, făcînd tot ce-i taie capul, pe perioade scurte...
– Te apreciez pentru curajul de a-mi spune asta. Crezi că e periculos ce se întîmplă?
– Tocmai aici e problema. S-ar putea să fie chiar necesar. Omul are nevoie să viseze, Excelenţă. Numai că visul la noi devine o realitate, o a doua realitate. Şi atunci...
– Înţeleg. Totuşi, nimeni nu s-a plîns pînă acum de îmbătrînire...
– Conform contractului, după doi ani firma are dreptul de a reangaja sau nu...
– Oameni care îmbătrînesc în vis, oftă Eric. La prima vedere nu pare ceva îngrozitor.
– Aşa e. Cu toţii îmbătrînim, numai că, în cazul ăsta, viteza e diferită.
– Problema este ce se va întîmpla cu muncitorii mei cînd, doar în cîţiva ani, vor îmbătrîni de tot - în vis; şi vor muri - în vis.
– Evident, nu vor mai visa, şopti Veran înspăimîntat. Se vor cufunda într-un hău negru, fără fund şi, cînd se vor trezi...
– Dacă se vor mai trezi...

Eric Dabourughs îl ţintui cu degetul.

– Ai spus că, dacă îţi ofer şansa, vei descoperi antidotul! Nu vreau probleme în uzina mea! Descoperă-l!... Sau adu-mi certitudinea că nu există...
– Ştiţi bine, se îndîrji piticul deodată, eu însumi am încercat să inversez procesul pe propria mea piele!...

Colosul se dădu înapoi din faţa bătrînului savant.

– Veran, nu mai e nevoie să-mi reamintesti că ai doar 28 de ani! Vindecă-te şi vei fi cel mai bogat om din lume...

📺 📺 📺

De cum văzu maşina profesorului Jonathan, Dev se întunecă la faţă. Intră amărît în casă şi, aşa cum bănuia, mama sa îl invită imediat în sufragerie.

– Bună ziua, mormăi el trîntindu-se într-un fotoliu.

Profesorul Jonathan îl privi o clipă peste ochelari, apoi închise brusc tomul gros - ca pe un catalog.

– Tinere...
– Dev Parkinson! se ridică acesta şi se aşeză la loc.
– Te rog să nu fi obraznic, interveni mama sa.
– Tinere Dev, reîncepu profesorul, am să intru direct în subiect. Sub garanţia cuvîntului tatălui tău, îţi voi aduce la cunoştinţă rezultatele unui grup de cercetători infiltrat şi condus de mine în *„Erisonic"*.

Tînărul însă nu păru prea interesat.

– Conform calculelor noastre, în „Erisonic" consumul de energie este de 72 ori mai mare decît cel normal.
– A cui energie?
– A voastră, a celor ce muncesc! rosti apăsat profesorul încercînd să-i studieze reacţiile, dar nu descoperi nici măcar o clipire. Asta înseamnă, continuă el, că lucrînd cîte opt ore zilnic, în doi ani vei fi bătrîn.

Dev izbucni în rîs.

– Şi e rău, bătrîn ?
– Dev, nu fi obraznic! ţipă Charlotte.

Tatăl său tăcea în continuare.

– Nu observ să fi îmbătrînit în trei luni cu mai mult de trei luni, comentă Devin nervos.
– Este vorba despre Dev cel din vis. Acolo îmbătrîneşti.
– A-ha!... Şi ce-i cu asta?!
– Te-ai visat vreodată bătrîn?
– Nu cred. Fiind tînăr, mă visez tînăr.
– Iar eu, fiind bătrîn mă visez bătrîn. E o legătură între cele două planuri. Visul nu poate exista fără realitate... dar nici aceasta fără vis. Înţelegi ?
– Da, se zgribuli tînărul.
– Ai face schimb cu mine? şopti înfiorător bătrînul. Hai, vrei să facem schimb?
– Nu! se scuturâ Dev din nou, apoi zîmbi slab: e amuzant... Şi ce-aveţi de gînd?
– Vom da în judecată firma.
– Pe baza speculaţiilor astea? Vă trebuie dovezi!
– Avem. Tînărul nostru coleg, Herbert George, a murit astăzi, la spital, în urma unui atac de cord... în somn.

Abia atunci observă că tatăl său poartă doliu.

– Totuşi, nu văd motivul pentru care să plecăm de aici! se opuse Sharon.

Erau din nou în şuvoiul de tineri ce cobora spre adîncurile *„Erisonicului"*.

– Dacă Jonathan are dreptate, continuă ea, va cîştiga şi atunci mamutul ăsta o să fie dizolvat pe cale legală... Poate vom fi şi despăgubiţi, nu crezi?
– Tu chiar ai trebui despăgubită, avînd în vedere ce pierzi...
– Dev, zău, mai contează cîteva zile în plus, sau cîteva luni?
– Eşti înnebunită după orgiile pe care le poţi face numai aici...
– Asta vom vedea azi, îi făcu ea cu ochiul. Ţi-ai pus inelul?
– ... Nici nu l-am mai scos.

📺 📺 📺

Spre surpriza sa, inelul magnetic şi renunţarea la ventuză îi provocară o stare de erecţie îngrozitoare. Înţelegea deja de ce era Sharon aşa mulţumită şi de ce nu-i venea să părăsească visspaţiul. Blestemata întîrzie special nemaipomenit de mult, făcîndu-l să înnebunească în aşteptarea ei. Cînd o văzu trecînd prin peretele organic, se şi repezi înlănţuind-o cu braţele goale.

– Uşor, nebunule, şopti ea la fel de excitată şi, abia atunci, se gîndi cît trebuie să fi suferit, sărmana, cu o zi în urmă. Doamne, ce penis ai!
– Ai grijă să nu te răneşti, zîmbi Dev. Se numeşte Boeing 747!
– Aiurea, e din cauza inelului, îl încolăci femeia cu coapsele, trăgîndu-l în jos.
– Da? se făli el. Atunci pregăteşte pista de aterizare. Ăă?! Ce zici de asta?...

📺 📺 📺

Dev deschise întîi un ochi. Aşa cum se aştepta, era stropit cu spermă pînă pe piept. Chiar şi capacul devenise opac, ici-colo. Se ridică speriat şi, îmbrăcîndu-se, încercă să şteargă urmele. În clipa aceea privirea îi căzu pe sicriul lui Stanley. Acesta tocmai intrase şi aţipise aşa, cu o expresie de cretin pe faţă.

La naiba, idiotul văzuse tot! Asta-i mai lipsea, aici era o chestiune de viaţă şi onoare!... I se făcu rău.

Opt ore aşteptă la poartă ca un nebun, privind continuu ceasul. Muncitorii care trebuiau să intre apărură pe rînd, unul cîte unul, şi abia reuşi să se ferească de Boll, dar, cînd schimbul lui Stanley ieşi, într-un singur val, compact, fu sigur că a aşteptat degeaba.

– Cu mine ai treabă? auzi deodată în spatele său.

Tresări aproape speriat.

– Vreau să discutăm.

Idiotul rînji pînă la urechi.

– E primul tău număr în visspaţiu?
– Nu înţeleg... Adică înţeleg... Adică... ai făcut-o şi tu?!
– Te cred, încuviinţă ticălosul. Şi Boll... Unde credeai că se duc mereu cîteva ore?...

Vru să plece, dar Dev aproape că-l luă de guler.

– Şi cu cine ai făcut-o?
– Cu mai multe, îl înfruntă Stanley.

Era mai mare cu un cap ca el.

– Era şi vreo brunetă?
– Toate erau brunete, specifică apăsat noul său rival.
– Perfect, a mea e blondă, se întoarse Dev pe un picior.

– Pari preocupat de ceva, se ridică Sharon de sub el.

Dev privi cronometrul.

– Mai putem discuta cîteva minute?

– Cred că da. Ce s-a întîmplat?

– Uită-te la mine... Observi vreo schimbare?

Ea negă din cap.

– Așa e, n-aveai cum să observi în doar trei luni...

– Hei, ne cunoaștem de patru zile!

– Ai uitat ce ți-am spus de teoria profesorului Jonathan, cu impulsurile de 72 ori mai rapide?... Sharon, noi nu putem fi obiectivi unul cu celălalt.

– De ce?

– În primul rînd, că îndată ce nu ne mai atingem, ne iau durerile. Apoi, sîntem în același flux, înțelegi, n-avem cum să ne dăm seama de viteza lui uitîndu-ne unul la altul!

– Ne trebuie o oglindă, Dev!

– Exact asta voiam să spun. N-am văzut nicăieri așa ceva. Și, dacă mă uit bine, abia acum observ că aici toate suprafețele sînt mate.

– Dacă m-aș uita în ochiul tău? încercă Sharon, dar în clipa aceea un bîzîit puternic îi făcu să tresară, și ea se dădu înapoi speriată...

- Contorul! țipă. O să se dea, dracului, peste cap! Du-mă repede pînă la perete!

Se întîlniră la ieșirea din uzină; fata îl strînse puternic, aproape îi căzu în brațe, la piept.

– Ce e? îi mîngîie el părul blond.

– Cînd m-am uitat în... ochiul tău...

– Ei?...

– Sînt mai bătrînă... Cu cel puțin doisprezece ani! În numai șase luni, Doamne!

A doua zi conveniră să se întîlnească cu ventuzele puse. Era nevoie de o discuție mai lungă, chiar acolo, la fața locului.

– Da, și eu arăt mai în vîrstă cu vreo șase ani, se privi Dev atent în pupila ei. Acuma ce facem? Mai rămînem la *„Erisonic"*? Mă și mir că ne-am întîlnit tot aici.

– Eu nu plec din visspațiu, făcu ea hotărîtă.

– Cum?!

– Vreau anii mei înapoi! Anii mei de vise frumoase ori coșmaruri, anii fără de care, mai tîrziu, n-o să mai pot trăi!... ah! gemu deodată.

O strînse mai tare în brațe.

– Ah! făcu Sharon din nou.

– Dar nu te-am lăsat singură! se miră el.

– Mă doare... Burta... Ceva mișcă aici... Vezi?

– Dumnezeule!

– Dev... cred că... sînt gravidă!

De cum se așezară la masă, în colțul cel mai ferit al cantinei, Dev îi puse mîna pe talie; nu se cunoștea nimic.

– la mîna, prostule, doar în vis sînt gravidă!

– Bănuiam eu, se lumină tînărul. Ascultă, chiar pînă acolo să se meargă cu imitația?!

– Adică, ce crezi tu, contactele alea sexuale pe care mi le-ai tras, au fost imitație?

Dev dădu înapoi.

– N-am zis asta... Dar e uimitor cum visele noastre au păstrat nealterate structurile moleculare, iar combinațiile de cromozomi au dus la formarea unui făt normal...

– Asta nu se știe pînă nu vedem ce-o ieși!

– Ești nebună, doar n-ai de gînd să naști?!

– Cunoști vreun ginecolog în visspațiu? Cum dracu' să-mi provoc avortul??!... Și nici nu cred că vreau!

Dev încercă să se atingă de mîncarea răcită.

– Bănuiesc că îți va fi din ce în ce mai greu acolo...

– Asta sigur... În cîte zile trec nouă luni?

– ... În unsprezece. Mai ai de așteptat patru. După aceea ce ai de gînd să faci?

– Observ că nu vorbești la plural, deși l-am făcut împreună.

– El există numai acolo, Sharon!

– Nu știu... În orice caz, s-ar putea să fiu prima luptătoare pentru drepturile visspațiului, împotriva lui Jonathan... Dev, înțelege, lumea asta a ta și a mea a început să fie tot mai complexă, să ia vieți, dar și să dea altele noi, are obligațiile, dar și drepturile ei...

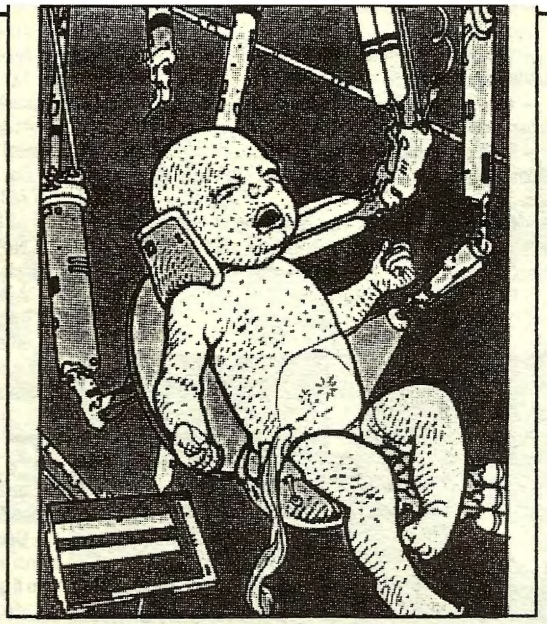

– Acum sînt convins că ești nebună, se ridică Devin. Te și visezi Regina Visspațiului, Fecioara VisMaria, ș.a.m.d.!

– Ascultă, îl apucă Sharon de mînecă. Nu te oblig să rămîi alături de mine; dar eu sînt hotărîtă să nu cedez!

Plecă furios din fața ei.

Două zile nu se mai întîlniră. Cînd ea era însă în ziua a noua, adică în a opta lună, Dev nu mai rezistă și o vizită.

Nu îl văzu de la început. Trebăluia aplecată pe sub agregatul metalic și durerea din spate o înțelese abia cînd îi șopti numele. Se întoarse. Văzîndu-l, îl strînse fericită, într-o îmbrățișare plină de spaimă și bucurie.

– Te-am așteptat, suspină. De aceea am purtat mereu magnetul.

Îi curgeau lacrimi pe obraji.

– Cum se simte...?

– Cred că bine.

– Dar tu?

– Sînt O.K.. Mai greu îmi e cu treaba, abia reușesc să fac față... Celelalte două fete înțeleg, însă, și mă ajută mult.

– Le-ai spus?

– Ilda m-a văzut în visspațiu, la schimb... De altfel ea a pierdut de curînd un copil în Ziua a Opta... A trebuit să-l arunce în incineratorul pentru rebuturi...

– Dumnezeule!

– În orice caz, după viteza de evoluție a sarcinii și-a dat seama și ea că nu va mai putea lucra în *„Erisonic"* mai mult de doi ani. Crede însă că asta nu-i va afecta viața reală și-și va găsi altă slujbă. N-are decît 18 ani.

– Sfinte, dar în somn va avea atunci 80! Va putea oricînd să moară de astm, de inimă... sau chiar moarte bună!... Sharon, trebuie să plecăm de aici!

– Dev, nu-mi pot părăsi copilul!...

O clipă se enervă din nou, apoi o certitudine de neînțeles îl liniști.

– După ce naști, îl vom lua cu noi.

– Doamne, cît aș vrea!... Dar cum?!

Ziua următoare o vizită din nou. Ea îl aștepta cu mîna întinsă și, strîngînd-o bine, evitară durerea. Durerile ei de mamă, însă, sporeau mereu.

– Ce ai acolo, Dev, ești fantastic!

El îi dădu buchetul mare de trandafiri.

– Puteai să o faci și în realitate, nebunule! apoi se încruntă ușor. De fapt, cum ai reușit?!

– Le-am adormit... și gata! Asta nu e de fapt un buchet, ci visul florilor...

Îi povesti cum, neluînd pastila, jeturi de aburi calzi, adormitori, umpluseră sicriul.

– Dev, stai puțin... Cum naiba să viseze florile?!

– M-am întrebat și eu, de cum am văzut că merge... Dar nu am găsit alt răspuns.

O așteptă la ieșire. O sărută și plecară împreună, însă nu-i spuse cît de ofilite, negre și hidoase se treziseră florile din vis.

Dev rată cu puțin momentul Nașterii. În orice caz, cînd ajunse el, Sharon legăna zîmbind un copil cum doar în filme mai văzuse atît de frumos. La astfel de filme, mama sa - care acum era bunică - obișnuia să spună: „nu e ăsta nou-născut, pot să jur, are cel puțin trei săptămîni". Cel din brațele lui Sharon părea a avea și el tot atîtea.

– E băiat, îi întinse ea mîna. Cum vrei să-l cheme?

– Cum vreau eu? se fîstîci. Nu mă așteptam la întrebarea asta... Să-i zicem Eric, fiindcă s-a născut în *„Erisonic"*.

– Nu, Eric e un om rău. Mi-ar plăcea Visus... vine și de la Vis și de la Isus...

– E frumos... Să mi-l dai și mie...

Îl sărută.

– I-ai pus deja o brățară magnetică...

– Pentru a nu fi găsit.

Aproape că se sperie cînd micuțul începu să plîngă. Era fiul lui și plîngea ca un fiu adevărat!

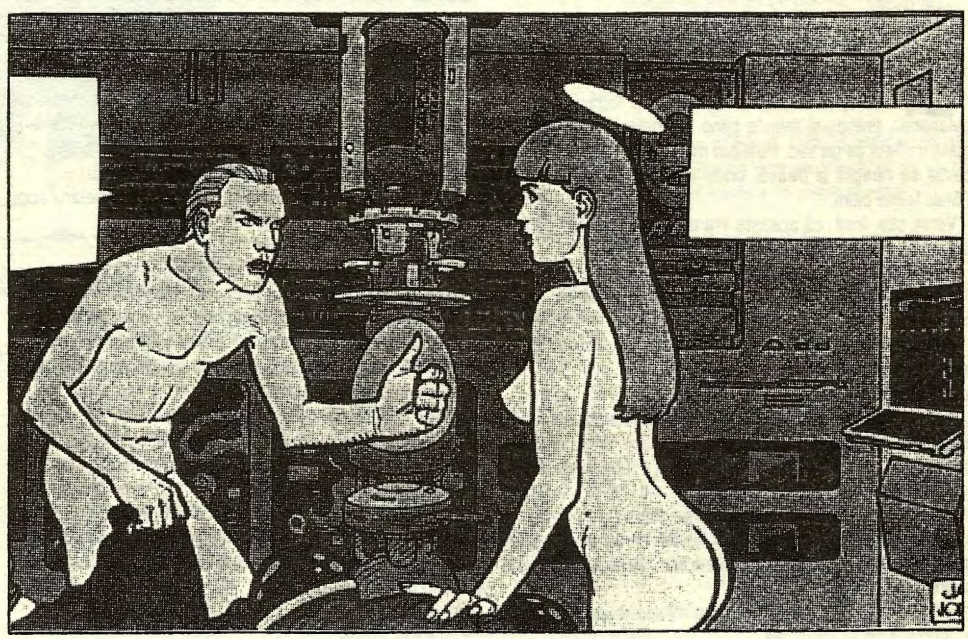

– Depinde numai de noi să îl facem adevărat, îi ghici ea gîndurile. Scoțîndu-l „afară", Visus se va naște din nou. Dă-mi-l, i-e foame, știi cum mănîncă, într-una mănîncă!

La ieșire însă, Sharon nu mai apăru. Remarcă o fată înaltă, brunetă, care-l privea insistent.

– Eşti Devin? se apropie aceasta circumspectă.

– Ilda?

– Exact, zîmbi ea, întinzîndu-i mîna. Sharon a rămas acolo.

– Cum? Unde a rămas?!?

Era încă sensibil la tot ce nu părea normal.

– În vis. M-a rugat să o las încă un schimb, ca să stea cu Visus. Micuţul trebuie alăptat aproape continuu.

– Doar n-o să stea acolo toată viaţa ca să-i dea de mîncare? se enervă Dev.

Ilda păşi alături de el spre metroul din apropiere.

- M-am gîndit şi eu, oftă femeia. Dacă e adevărat că „metabolismul" din vis e accelerat de 72 de ori, îţi dai seama ce foame şi multe altele ar trebui să ne fie?... Cred că ventuzele alea rezolvă totul.

📻 📻 📻

La miezul nopţii sună telefonul. Era Sharon.

– Ilda a venit în locul meu.

– În locul ei, vrei să zici!... Cum naiba va hrăni copilul?! se schimbă brusc.

– Încă nu a trecut mult timp de cînd trebuia să alăpteze ea însăşi.

– Eşti nebună? Dacă rămîne fără... şi nu face faţă?...

– Peste cîteva ore intru în schimb.

– Dar acolo trec zile!!

– Dev, înţelege, dacă nu ieşeam *afară*, înnebuneam! Nu pot *dormi* mai mult de 16 ore continuu!

– O.K. , uite ce facem, trec eu pe celălalt schimb... Vorbesc cu Stanley.

– Şi cu ce o să hrăneşti copilul?

– Va avea trei-patru luni... În acelaşi fel cum sîntem hrăniţi şi noi!

Stanley refuză precaut; inversarea asta de ture nu-i aducea nici un avantaj. Dev îi propuse atunci o săptămînă de concediu; apoi două.

– Cum naiba?...

– Lucrez eu şi pentru tine!

– Eşti nebun? De ce ai face-o?!

– Vreau să văd dacă pot. În caz că reuşesc, voi face o cerere. Trebuie să lucrez mai mult, am nevoie de bani... Bineînţeles, pentru săptămînile astea îţi dau şi salariul meu.

Stanley se prefăcu îngîndurat.

– Bine, acceptă el cu fals regret.

– Să nu uit - dă-mi cartela; trebuie să mă mut dintr-un sicriu în altul.

***

Visus nu păţise nimic. Hrănindu-l continuu, Sharon veni cu el în vizită la tata. Dev îi pupă pe amîndoi, apoi povesti ce realizase.

– Avem un sicriu gol pentru Visus?!... Nu înţeleg.

Îi explică despre înţelegerea cu Stanley.

– Acum, pe Oul ăsta funcţionează două generatoare de hrană şi aer, de energie, de vis... Nu observi nimic?

– Într-adevăr! se minună Sharon. Nu-i mai e foame!

– Lasă-l aici şi întoarce-te la muncă. De mîine vom aranja în aşa fel ca eu să lucrez schimburile I şi II. Iar tu III. Peste o săptămînă Visus va avea un an şi jumătate.

9 Deşi beneficia de 16 ore de „somn", Dev ieşea din schimburi tot mai obosit. Redusese la minimum programul de meditaţie, în schimb îl conectase pe Visus la cîteva programe educative. Începea să ţină tot mai mult la bucăţica asta de om, vis din visul lui - nici nu ieşea bine din *„Erisonic"* şi i se şi făcea dor de el...

Încă din capătul străzii îl cuprinse un sentiment ciudat. Răsuflă liniştit cînd văzu că în curte nu e nici o maşină.

Părinţii îl aşteptau în sufragerie.

– S-a întîmplat ceva? se opri el mirat.

Păreau două stane de piatră.

– Profesorul Jonathan a murit.

– Poftim?!

Se aşeză obosit.

– Stai aşa, stai puţin... De ce trebuie să ne mirăm?! Părea cam bătrîn, nu?

– Era mult mai bătrîn decît părea, răspunse tatăl său cu răceală. Jonathan a participat şi el la experiment. A spionat aproape un an, travestit în muncitor, printre ceilalţi. Subconştientul lui a îmbătrînit în tot acest timp cu un sfert de veac. Bineînţeles, tu nu crezi...

– Cred, răspunse el ferm, uimindu-i pe amîndoi. Dar ce să fac? Trebuie găsită o soluţie! O echilibrare, o modelare a impulsurilor în *„Erisonic"*... e păcat ca un proiect atît de grandios, un adevărat Vis al Omenirii, să se transforme într-o crimă, într-un coşmar!...

Îi privi în ochi.

– Trebuie să se poată face ceva!

– Nu se poate face nimic, şopti tatăl său. Ştii foarte bine, imaginile trebuie accelerate de 24 de ori pe secundă ca să se lege între ele bidimensional, şi încă de trei ori pentru a fi „reale"...

Devin se ridică, învîrtindu-se nervos.

– Vreau să merg şi eu la înmormîntare.

– Încă nu se ştie cînd va avea loc. Profesorul este mort în „visspaţiu".

– Unde?!

– Cred că aşa îi ziceţi voi.

– Cînd s-a întîmplat?

– Acum cîteva ore. Aveam legătura cu el prin P.C.-ul de aici. Atacul de cord a fost neiertător. Inima profesorului Jonathan nu mai bate.

📻 📻 📻

– Acum nu cred că va mai urma prea curînd un proces, zise Dev. Numai profesorul Jonathan cunoştea toate ţiţele.

– Am văzut cum l-au scos afară, şopti Sharon. Era alb complet. Am impresia că...

Şuvoiul de tineri înainta netulburat.

– Am impresia că, murind aşa, căpătăm şi vîrsta aia groaznică...

Erau pe scările rulante.

– Acultă, făcu el, cum ajung în sectorul 2.900?

– 2.000 e la nivelul superior şi 900 al nouălea de la stînga spre dreapta.Trebuie să-ţi ţii respiraţia cel puţin un minut ca să ajungi sus.

📻 📻 📻

Sectorul unde lucrase profesorul părea dezactivat. Dev aşteptă cîteva clipe pînă cînd scanerele îşi încetară verificările. După ce controlul se îndepărtă, vru să iasă din adăpost... În clipa aceea, din spatele maşinii apăru profesorul Jonathan.

– Profesore! îngăimă Devin, înspăimîntat.

– Bună, Dev! îl salută acesta. Nu te speria; ştiu că sînt mort... afară.

În ciuda durerilor care se accentuau, Dev nu îndrăznea să-l atingă pentru a le anula. Oricum, criza îl asigura că profesorul era absolut real, aici, în vis.

– E pentru prima oară cînd iubesc visspaţiul! continuă Jonathan să lucreze cu voioşie la claviatura maşinii.

– De... ce? silabisi tînărul.

– Nu înţelegi...? E o teorie mai veche a mea, aproape din colegiu...

Profesorul se întrerupse o clipă pentru a-i explica.

– Dacă cineva moare în timp ce visează, cu ce e visul său de vină ? Visul e imaterial, nu poate muri!

– Dar sursa lui...

– De cît timp poate fi stinsă o stea şi totuşi lumina ei să vină către noi în fiecare seară...?

– Dar...

Dev îl atinse, căci nu mai suporta durerea. Chinurile dispărură.

– Asta înseamnă... nemurire? şopti el.

– Nu cred, făcu Jonathan gînditor. Cel mult poate încă atît cît ai lucrat aici... Dar ciclul s-ar putea relua; ştii cîţi morţi lucrează în locul ăsta?

Devin se înfioră.

– Peste opt sute! făcu profesorul triumfător. Păcat că *„Erisonic"* n-a fost construită mai demult. Mi-ar fi plăcut să lucrez cu Einstein pe acelaşi schimb.

📻 📻 📻

Profesorul lucra continuu, tură după tură. De fapt, lucrul îi plăcea, ba chiar era în stare să ţină discursuri interminabile, în acelaşi timp.

– Profesore, îndrăzni Devin într-o zi.

– Dev, bine ai venit! îl întîmpină maestrul luîndu-l de mînă. Mi-era dor de tine !

– Aş vrea să vă pun o întrebare. Dacă cineva ar apare, vreau să spun... s-ar naşte aici...

– Mi se pare posibil, de ce nu?

– ...Cum ar putea fi scos afară?

Profesorul se încruntă.

– Ei, asta nu pare aşa uşor... Trebuie să mă gîndesc puţin...

Îşi frecă sprîncenele groase.

– Deci, cine intră, iese cum a intrat, dar cine n-a intrat deloc...

Se ridică şi se aşeză la loc.

– În principiu, ar trebui folosit un alt sicriu. Să zicem că avem unul...

– Avem.

– Vezi, un creier poate avea un vis... Asta e problema: cum putem face un vis să aibă un creier?

– Profesore, eu am adus în visspaţiu flori...

– Asta nu e greu! Le-ai adus, le-ai dus înapoi, dar un copil născut aici e cu totul altceva!... Lasă-mă să mă mai gîndesc!

10 Visus arăta de cel puţin trei ani. Era vioi, inteligent şi, jucîndu-se numai cu computerele, începuse deja să preia o parte din munca tatălui său.

–Eşti cuminte, da? îl sărută Dev. Tati pleacă pînă la unchiul Jonathan să-ţi mai aducă o jucărie.

Chipul de înger îi făcu semn din cap că da.

Profesorul îl aştepta aproape înţepenit. Pentru o clipă se temu că „păţise" ceva.

– E O.K., şopti el. Dev, am omis un lucru în discuţia noastră.

– Ce anume?

– Pe mine.

Se lăsă obosit pe spate, în fotoliul larg.

– Eu însumi sînt în situaţia copilului tău. Sînt un vis, îmi trebuie un creier. Ca şi Visus, aş reapărea printre cei vii.

Abia atunci Devin se înfioră.

– Mi-e teamă însă că, în privinţa mea..., şopti bătrînul. Cineva spunea că, dacă morţii s-ar trezi, s-ar trezi muri-

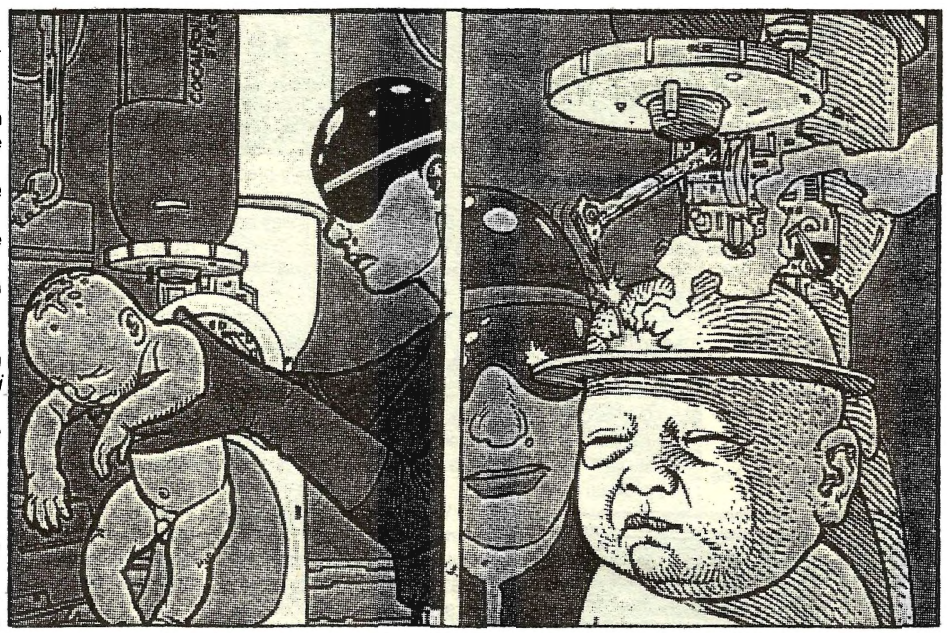

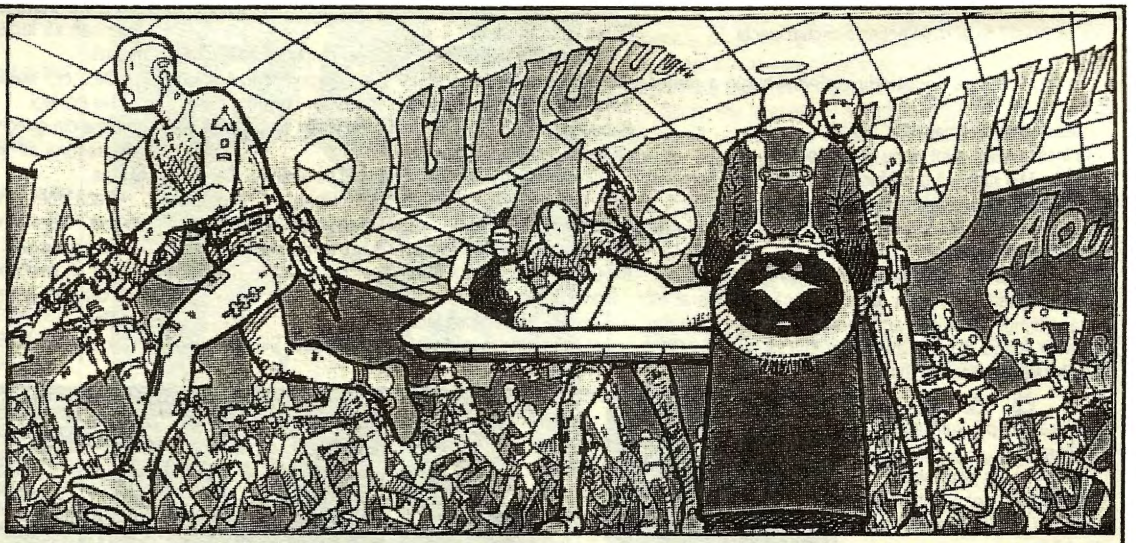

bunzi...

În clipa aceea luminile începură să pîlpîie și totul să tremure în jurul lor... Alarma țiuia cu disperare.

– Ce-i asta ?!

Dev se dădu înapoi.

– Pare că Leviatanul se trezește... Întoarce-te la tine... Și, nu uita! strigă bătrînul după el. Atîta timp cît te vei gîndi la el și îl vei visa, Visus nu va păți nimic, niciodată!

Trase aer în piept și se aruncă în gol. Căzu aproape direct în Oul său - și aici: trepidații ciudate, lungi și rare, își făceau de cap. „Să fie un cutremur adevărat?"

– Unde e Visus? Visus! năvăli Sharon speriată.

– N-ai fost aici? Nu l-ai luat?! Nu e la tine?!!... Sharon! Unde e???

În clipa aceea alarma încetă, cutremurul se liniști.

– DEV ȘI SHARON, răsună în mințile lor. PREGĂTIȚI-VĂ PENTRU ÎNCETAREA VISULUI...

– La naiba, ce-i asta? urlă Dev.

– Dați-mi copilul! Dați-mi înapoi copilul meu! țipa Sharon învîrtindu-se cu ochii în sus.

Sau crezînd că se învîrtește.

– Urît coșmar, nu crezi? își linse Eric buzele privind atent la cei doi din sicrie.

Veran aprobă, chițăind zgomotos.

– Să-i trezesc?

– Nu încă... Îmi place cum arată tuta asta... În fine, pentru o lungă călătorie, cu destinația EST; mai precis, România.

– Ascultă! se smuci Dev, dar funcționarii îl țineau prea strîns. Ce ai de gînd cu Visus?!

– Asta e treaba mea! Important este să vă cărați de-aici pentru totdeauna!

– Nu plecăm nicăieri! țipă Sharon și, prinzînd momentul, se aruncă peste birou.

Eric Dabourughs se feri la timp; funcționarii o traseră înapoi.

– Dați-mi copilul! se zbătea ea ca o leoaică.

– Copilul e al meu, rosti deodată uriașul, foarte încet. Și al meu va fi, pentru totdeauna.

Îi priveau cu privirea.

– Visus e noul meu sclav! Ultimul chiar, al douăsutelea copil care, împreună cu cei opt sute de bătrîni, lucrînd continuu, vor satisface necesarul de 3.000 de muncitori cu care am început! Totul a fost bine plănuit, nu crezi... Devin?

– În nici un caz iubirea noastră! o apucă aceasta pe Sharon de mînă, exact ca în vis, parcă spre a întîmpina durerea.

– Nu fi așa sigur, rînji colosul. Nici chiar Veran nu știa, dealtfel...

În clipa aceea piticul cu capul de Einstein, care asistase la toată scena, sări într-o parte cu un revolver în mînă.

– Nici chiar tu nu știai că am găsit soluția! Că îmi voi recăpăta tinerețea, distrugînd *„ERISONIC"*... Eric, blestematule! Te voi ucide... Acum regreți, cred, că nu va mai rămîne din tine nici măcar un vis!

Uriașul mugi năpustindu-se înainte, dar primul glonț îl opri ca fotografiat. Un al doilea îl dădu înapoi, iar al treilea îl aruncă peste birou. De trei ori jeturi de sînge țîșniră din pieptul namilei, împroșcînd în jur.

În tot acest timp cei patru funcționari așteptaseră impasibili, continuînd să-i țină pe Sharon și Dev.

Piticul sări hohotind peste birou și trînti cu greu în fotoliu cadavrul uriaș. Acesta păruse că vrea să apere, cu ultimele puteri, ceva ascuns acolo. Și într-adevăr, cu o apăsare de buton, din masă ieșiră încet trei discuri suprapuse ca etajele unui tort. Savantul le roti după un cifru cunoscut - luminări stranii începură să pîlpîie în mecanism.

– VĂ RUGĂM, PAROLA.

Prinse grăbit cele două ventuze pe tîmplele încă fierbinți ale stăpînului mort.

– PAROLA ACCEPTATĂ - PROCEDURA A ÎNCEPUT. Un prim frison zgudui clădirea.

– ATENȚIUNE! VISUL S-A SFÎRȘIT. EVACUAȚI UZINA! VISUL S-A SFÎRȘIT...

– Nu poți face asta! se zbătu Dev. Nu poți să ne ucizi copilul!

– Îmi pare rău, șopti trist piticul. E singurul mod de a-mi recăpăta tinerețea... Luați-il comandă el.

Înainte de a ieși, Sharon mai auzi în urmă:

– Dar toți vor recăpăta ceea ce doresc, toate dorințele... toate visurile...

Generatorul ascuns în adîncuri și încărcat cu coșmaruri începuse deja să pulseze, zguduind pămîntul.

Bucăți de mozaic căzeau pe coridoare. Tinerii cu vise îmbătrînite fugeau înspăimîntați din toate părțile. Cei patru funcționari îi lăsară acolo, apoi fugiră ca să-și salveze pielea.

La un nivel sub ei, Ouăle explodau unul cîte unul croind verticale ucigașe... Bucăți de sicrie țîșneau pe alături dintre dalele de marmură și, înfipt într-o coloană, Dev descoperi, din fugă, o jumătate de sicriu în care atîrna trupul rigid al profesorului Jonathan.

– Nici măcar nu l-au înmormîntat! țipă Sharon.

O bucată de tavan căzu lîngă ei.

– Pe aici! strigă Dev, ajutînd-o să se cațere pe dărîmătură și să iasă în borta de lumină, direct la nivelul superior.

Cu toate acestea aveau impresia că sînt și mai jos, că Uzina se scufundă încet ca într-o mlaștină...

– Mai repede! o prinse de mînă. Mai repede!

– Lasă-mă! Lasă-măăă! urlă Sharon. Visus e mort, vreau să mor și eu! Și eu!!! se trînti ea pe podea.

O pocni și o luă în brațe, sărind peste o coloană prăbușită.

– Ai auzit ce a spus Veran: visele ni se vor reda... îi șopti el la ureche.

Ea plîngea, plîngea.

– Iar Jonathan a zis, continuă Dev să alerge, că atîta timp cît îl vom iubi și îl vom dori pe Visus, el nu va păți nimic, va rămîne mereu, neatins, în visele noastre...

Se opri, obosit.

– El e aici, pricepi? îi arătă tîmpla. Aici! gemu. Și trebuie să-l salvăm!

– ... Haide, Devin! își reveni ea deodată. Haide! și îl trase înainte. Mai repede, Dev, mai repede, hai!!!

deșteptarea!

Piticul cuplă două borne, capacele sicrielor se deschiseră imediat. Patru funcționari îi înhățară pe cei doi cum deschiseră ochii, aruncîndu-le cîte o salopetă.

– Unde mi-e copilul? gemu Sharon ca rănită.

– În vis, bineînțeles! îi întîmpină Eric Dabourughs. Și în vis va rămîne...

Începu să se învîrtească în jurul lor.

– V-ați convins, cred, că nu poate fi scos de acolo. Uite, își ridică mîinile în semn de renunțare, dacă voi reușiți, n-am nimic împotrivă!

– Ce urmărești? îl fixă Dev bănuitor.

Colosul se așeză la birou, scoțînd un teanc de hîrtii.

– Doar atît: să fiți rezonabili... M-am interesat: sînteți un fel de Romeo și Julieta; părinții, cam rivali...

– Ce tot spui acolo? făcu Sharon. Eu vreau înapoi copilul!

– Mi-e teamă că nu veți mai intra niciodată în *„ERISONIC"*, mîrîi scurt Eric. Acestea sînt două bilete

Încet, plină de măreție, *„ERISONIC"* se scufunda, enormă, aproape fără să afecteze clădirile din jur, ca un castel ce se întoarce în timpul său apus... Exploziile din adîncuri zguduiră însă ore întregi orașul.

Sharon și Dev ajunseră, pe neștiute, la marginea metropolei, într-un cîmp de flori împodobit cu o pădure micuță și ciudată. Acolo se prăbușiră în siguranță și, sub umbra protectoare a copacilor, adormiră amîndoi, epuizați...

Se treziră aproape în același timp.

– Dev! șopti ea. L-am visat! L-am visat pe Visus!

– Și eu! o îmbrățișă tînărul plîngînd. Doamne! Ce-i acolo!?...

Pe pajiște, un copil alerga spre ei. Era frumos, ireal de frumos și, asfințitul ca o flacără, îl scălda în roșul său.

Interviu prin corespondență cu scriitorul Marius Tupan

„Nu greșesc aceia care mă acuză de un realism magic"

Născut în 1945, sînteți redactor-șef al revistei *Luceafărul*, săptămînalul Uniunii Scriitorilor din România. Scriitor, intelectual, om de cultură. Sînteți una dintre puținele persoane pe care le-am auzit, în ultima vreme, declarînd tranșant că nu agreează SF-ul (în pofida faptului că romanul *Ursa Mică*, prezentat atît de elogios de domnul Laurențiu Ulici în volumul *Literatura română contemporană* ar putea fi încadrat la categoria *politic-fiction*, apreciat de mulți critici drept un compartiment al SF-ului. Din punctul meu de vedere, ca anchetator-reporter interesat de orice aspect sociologic sau reflex socio-cultural al fenomenului SF sînteți, prin reacția revulsivă, cu atît mai interesant, fiindcă, de cînd s-a zvonit că există cîțiva lideri politici la cel mai înalt nivel cu apetit pentru SF, ba chiar „sefiști", adică dintre persoanele care au frecventat fandomul, și de cînd s-a încetățenit ideea că SF-ul este „comercial" (deci vandabil - ies bani din el), au apărut o mulțime de... fani... oportuniști. Așadar: ce înțelegeți dumneavoastră prin SF și de ce nu-l agreați? Cît de tare nu-l agreați? Credeți că există un concept critic precis, un „sertar" al exegezei bine definit în care „Literatura SF" să poată fi departajată de altă (sau alte) literaturi și etichetată ca atare, sau sigla desemnează doar creațiile *unui grup* autointitulat ca atare? Dan Merișca, un fan celebru, scriitor, animator și organizator al fandomului, susținea că SF-ul ar fi un *„modus vivendi"* - probabil în sensul de FACTOR AMIABIL între cultura de tip umanist și cea tehnică - vi se pare o definiție acceptabilă? Credeți că penetrarea limbajului tehnic în zona celui literar aduce o mutație inacceptabilă din punct de vedere estetic? Fantasticul pur îl acceptați? Nu e SF-ul un spațiu fantastic cu subiect tehnicizat? Ce părere aveți de orientările neo-romantice? Dar despre neo-gotic? Ce impresie vă lasă literatura despre fenomenele paranormale și OZN-uri? Credeți că există, în momentul de față, un MODERNISM FANTASTIC?

Vă mulțumesc pentru bunăvoință.

11 februarie 1996

Marius Tupan - Răspunsuri la anchetă:

(...)a repeta cîștiguri reale prin imitație sau a spori avuția unei specii prin opere de serie înseamnă să te angajezi la cooperativa în zadar.

Dacă literatura SF m-ar fi interesat vreodată, fiți sigur că aș fi pătruns în domeniu nu numai prin emisiunile mironoviste sau romanele lui Asimov (unele traduse chiar de soția mea, Ana Maria Tupan) ci, mai ales, prin studii nuanțate (după cîte se zice, destul de laxe și contradictorii) printr-un soi de comparatism ad hoc, personal, fiindcă de cînd scriu mi-am propus să mă opun curenților (și curentelor) din orice parte ar fi stîrniți (stîrnite), căci a repeta cîștiguri reale prin imitație sau a spori avuția unei specii prin opere de serie înseamnă să te angajezi la cooperativa în zadar. Dar, cum fenomenul ca atare a rămas în afara preocupărilor mele, pot avea totuși niște păreri, de amator, firește, care nu trebuie neapărat să fie luate în calcul. Dacă tot vreți să știți ce mă îndepărtează de specie e convenția prea evidentă, adesea programatică (de la programările roboților și ale altor mecanisme ciudate!), zborul uneori periculos în absurditate, strecurarea cu ghiotura a sentimentelor nerelevante, compoziția chimică (deci umană!) care conduce spre decalaje comice. Sigur, ca om care am cochetat (obligat!) cu umorul, înțeleg multe strategii, destule mesaje și, bineînțeles, tot atîtea viziuni, fie ele și astrale, dar, iertați-mă, nu pot face elogiul extratereștrilor într-un lan de grîu, cînd e clar ca lumina zilei că pe-acolo s-a amuzat doar vîntul. Cum să urmăresc, în scris, cu lux de amănunte, traiectoriile unor corpuri neidentificate, cînd jocul unora de-a hoții și vardiștii e prea evident! Sau, ca să mă disculp puțin, îmi lipsesc celulele, organul, cum se mai zice, pentru a percepe o artă care înclină (sau se înclină) spre tehnică, deși, trebuie să recunosc, fenomenele naturale și artistice din preajma granițelor mă cam interesează. Și, în același timp, copleșesc. Veți spune imediat, amendîndu-mă: îndrăgiți paradoxul! Admit, dar am și unele explicații, mai ales că pătrundem într-un domeniu în care conștientul și subconștientul unor culturi apropiate se contaminează fără dificultate. Dar, așa cum mă explicam mai înainte, neavînd propensiune pentru literatura SF, mă ridic puțin pe gard și privesc înspre ea cînd cu uimire, cînd cu condescendență. Orice scriitor care se respectă a încercat să o pătrundă, pe cînd eu, care nu mă respect, continui să explorez un spațiu ce mi-a fost recomandat (!) de la naștere și cred că-mi e suficient.

A te ține aproape de modele celebre(...) înseamnă a-ți alege singur fundătura.

Elogiile lui Laurențiu Ulici, de care pomeneați, m-au onorat, dar vă anunț că și alții, cu aceeași persuasiune, m-au bănuit de intruziuni ciudate. Aici și acum mă despart de mulți comentatori ai scrisului meu care m-au plasat fie în vecinătatea lui Alain Robbe Grillet, fie în a lui Orwell, poziții diferite, cum ușor se poate observa, și voi declara în toată inconștiența mea: fantasticul din cărțile mele izbucnește din realitatea cea mai clară, fiindcă o *atac* la umbre și la unele *neînțelesuri*, o întorc pe toate fețele, caut ceea ce alții cred că nu merită să fie transpus în literatură. Ea, realitatea, mă domină uneori, mă scrie cum ar zice un pedagog de artă nouă, fiindcă experințele mele de viață sînt diferite și mai ales numeroase. Apoi, mitologia românească, opulentă și unică în felul ei, compatibilă doar cu aceea sud-americană, inspiratoarea atîtor capodopere, e spațiul în care mă mișc cu ușurință, deși sînt aproape sigur că nu-i voi putea smulge toate secretele. Nu greșesc aceia care mă acuză de un realism magic, de o viziune ce mă impinge spre utopia neagră (sau negativă). Și, ar mai fi ceva, care convinge pe unii comentatori ai scrisului meu: cu trilogia din care am publicat deja două volume s-ar putea să înregistrez un fel de parodie sincretică. Aici, îți îngădui să te joci și să joci după anumite reguli, cu personaje și cu cititorii, căci, oricît ne-am căuta o ascendență și o *manta*, nu mai putem fi tributari lui Rebreanu sau Sadoveanu, nici măcar lui Voiculescu, unul din congenerii mei. A te ține aproape de modele celebre, cum sugeram ceva mai sus, înseamnă a-ți alege singur fundătura. Se pare că exilul meu la o revistă de satiră și umor, în perioada predecembristă, a lăsat ceva urme...

(...)cartea de acest soi nu se adresează cumva cititorului specializat cu limbajele tehnice? Mai exact spus, inițiaților.

Nu am prejudecăți în ceea ce privește invazia limbajului tehnic în cel literar. Dar, stau și mă întreb, cartea de acest soi nu se adresează cumva cititorului specializat cu limbajele tehnice? Mai exact spus, inițiaților. Nu cumva unii, în criză de inspirație, recurg la soluții care să-i evidențieze cumva, altfel ar rămîne niște iluștri anonimi? Îmi vine în minte un asemenea transfer de limbaj. Pe vremuri, Alexandru Ivasiuc o ironiza pe Sînziana Pop, descoperind într-o cronică a domniei sale o găselniță ceferistă. Textul ei se baza pe termeni împrumutați din spațiul uniformelor vișinii. Dacă am evalua unele personaje în glazură fotbalistică am reuși, cu siguranță, să stîrnim multe zîmbete. Transferul de limbaje te conduce uneori spre parodie sau caricatură. Deci nu poate fi vorba de o mutație, ci de cu totul altceva care nu înseamnă neapărat atingerea unei performanțe.

Un fantastic pur, din cîte am citit eu, nu există, fiindcă am intra în miraculos (...)fidelitatea n-a creat de prea multe ori capodopere.

Un fantastic pur, din cîte am citit eu, nu există, fiindcă am intra în miraculos. S-a demonstrat că fantasticul de calitate trebuie să prezinte o formă ambiguă: crezi și nu prea crezi în același timp faptele intrate în conexiune ciudată. Literatura echivocă, polisemantică, asemenea lucrării Domnului, poate exprima acest rang. Un text foarte clar, limpede, fără curiozități și discontinuități mă plictisește, poate chiar intră în linia fotografiei neartistice, cu singura calitate că e fidelă. Or, din cîte bănuiesc eu, fidelitatea n-a creat de prea multe ori capodopere.

Literatura paranormală? (...)am adus un asemenea roman pînă la pagina cincizeci, dar fiindcă m-au înconjurat prea multe vedenii, a început să-mi fie frică și-am abandonat scrierea.

Literatura paranormală? Da, începe să mă capteze. Dar, în același timp, mă și sperie. Cînd scriu, mă confund adesea cu unele personaje ale mele și, doamne ferește, n-aș vrea să le înlocuiesc cu adevărat cît mai repede! În treacăt, fie spus, am adus un asemenea roman pînă la pagina cincizeci, dar fiindcă m-au înconjurat prea multe vedenii, a început să-mi fie frică și-am abandonat scrierea. Poate, cînd voi avea o altă stare pentru a domina *vedeniile și auzeniile*, voi da un nou asalt în paranormal.

Fiecare generație, cu aplombul și impertinența sa, uneori, îi stau bine, crede că a descoperit piatra filozofală(...) *nu văd deloc un modernism fantastic*:

Fiecare generație, cu aplombul și impertinența sa, uneori, îi stau bine, crede că a descoperit piatra filozofală, că lumea începe de la ea, și neagă toate cîștigurile reale anterioare. De obicei îi cred pe aceia care au consumat (și au cochetat cu) cîteva literaturi și, iritați de repetiții (culturi sau ciclice, nu?) artistice vor să contribuie esențial la sporirea patrimoniului universal. Contestatarii de eprubetă, cei mai mulți, progenituri ale unor intelectuali de marcă, cred că o dată cu genele li se transmite și instrucția bogată a părinților. Automat! La douăzeci și ceva de ani n-ai cum să întemeiezi programe estetice, poate numai așa să îți la ridicolul care te însoțește. Ca să revin la întrebare, *nu văd deloc un modernism fantastic*: lumea e prea bătrînă și culturile trecute prin tot felul de încercări ca să fie inventate alte linii și romburi. Puncte, da, dar pînă le oferim o stare de mișcare, să poată reprezenta ceva, mai trebuie ceva vreme. Ceea ce făceau suprarealiștii, oniriștii acestui veac e dată drept noutate la unii juni imberbi, intrigați de persistența literaturii sufletului, să zicem. Scepticismul meu, venit după cîteva experințe de creație, deloc comode, nu trebuie văzut decît dintr-o anume perspectivă. Adică, vreau să spun, nu refuz *ab initio* noi explorări, varii experiențe, aflarea unui limbaj adecvate pentru o epocă a calculatoarelor. Dar simțămintele, dar sentimentele, dar satisfacția estetică? Oriunde am călători, oricîte drumuri am parcurge, volens-nolens, tot cam pe aici ne întoarcem. Nu aș suferi dacă m-aș înșela, rămînînd în desuetele mele carapace.

19 februarie 1996

A consemnat Mihail Grămescu

Alfred Bester

Oameni care l-au ucis pe MAHOMED

A existat un om care a mutilat istoria. A răsturnat imperii şi a desfiinţat dinastii. Din cauza lui, Muntele Vernon n-ar trebui să fie sanctuar naţional, iar localităţii Columbus din Ohio ar trebui să i se spună Cabot. Din cauza lui, Marie Curie ar trebui blestemată în Franţa şi nimeni n-ar trebui să jure pe barba Profetului. De fapt, aceste lucruri nu s-au întîmplat, pentru că omul era un profesor nebun; sau, ca să spunem în alt mod, a reuşit să facă aceste realităţi ireale numai pentru el însuşi.

Cititorul nerăbdător este mult prea familiarizat cu tipul convenţional de profesor nebun, pipernicit şi cu sprîncene stufoase, ce, în laboratorul său, creează monştri care inevitabil se întorc împotriva lui şi îi pun în primejdie fiica cea drăgălaşă. Povestea aceasta nu-i despre un personaj imaginar. Este despre Henry Hassel, un autentic profesor nebun din aceeaşi tagmă cu savanţi mai renumiţi precum Ludwing Boltzmann (a se vedea *Legea Gazului Ideal),* Jacques Charles şi André Marie Ampère (1775-1836).

S-ar cădea ca toată lumea să ştie că amperul electric a fost denumit astfel în cinstea lui Ampère. Ludwing Boltzmann a fost un strălucit fizician austriac, faimos atît pentru studiile în domeniul radiaţiilor corpurilor negre cît şi în cel al gazelor ideale. Puteţi da de el în volumul trei al *Encyclopedia Britannica,* de la BALT la BRAI. Jacques Alexandre César Charles a fost primul matematician ce a fost interesat de zboruri şi a inventat balonul cu hidrogen. Aceştia sînt oameni care au trăit cu adevărat.

De asemeni, cu toţii au fost profesori nebuni. Ampère, bunăoară, se îndrepta către o întrunire importantă a oamenilor de ştiinţă din Paris. În taxi, i-a venit o idee sclipitoare (de natură electrică, presupun), a scos iute un creion şi-a schiţat ecuaţia pe portiera elegantului taxi. În mare, ecuaţia era: $dH=ipdl/r^2$, unde p este distanţa perpendiculară dintre P şi linia elementului dl, sau $dH=i \sin\Phi dl/r^2$. Uneori poartă numele de *Legea lui Laplace,* deşi acesta n-a luat parte la întrunire.

În fine, taxiul a ajuns la Academie. Ampère a sărit afară, i-a plătit şoferului şi-a dat buzna înăuntru să le spună tuturor despre ideea lui. Atunci şi-a dat seama că nu avea nota cu el, şi-a amintit unde o lăsase şi a trebuit să colinde străzile Parisului în căutarea taxiului, pentru a-şi recupera ecuaţia fugară. Uneori mă gîndesc că aşa a pierdut şi Fermat celebra sa „Ultimă Teoremă", deşi nici Fermat n-a luat parte la întrunire, fiind mort de vreo două sute de ani.

Sau să luăm de pildă cazul lui Boltzmann. Predînd un curs despre *Teoria Gazelor Ideale,* strecura în prelegerile sale calcule implicite, pe care, din neatenţie, le făcea în minte cu repeziciune. Avea cap, nu glumă. Studenţii săi se chinuiau atît de mult să descifreze matematica lui după ureche, încît nu puteau să-i urmărească cursurile, şi de aceea l-au rugat într-o bună zi pe Boltzmann să scrie ecuaţiile pe tablă.

Boltzmann şi-a cerut scuze şi a făgăduit că pe viitor va fi mai cooperant. La următoarea oră de curs începu prin a spune:

– Domnilor, combinînd *Legea lui Boyle* cu *Legea lui Charles,* ajungem la ecuaţia $pv=p_0v_0(1+at)$. E evident, deci, că dacă ${}_aS^b=f(x)d(x)X(a)$, atunci $pv=RT$, iar ${}_vSf(x,y,z)dv=0$. E simplu ca doi plus doi egal cu patru.

În clipa aceea, Boltzmann îşi aduse aminte de promisiunea sa. Se întoarse spre tablă, notă concis cu creta 2+2=4, iar apoi continuă în acelaşi fel, făcînd din neatenţie calcule complicate în minte.

Jacques Charles, strălucitul matematician care a descoperit *Legea lui Charles* (uneori cunoscută ca *Legea Gay-Lussac),* pe care a pomenit-o Bolzmann în cursul său, avea dorinţa smintită să devină un cunoscut paleograf - adică descoperitor de manuscrise vechi. Pesemne că ideea de a împărţi forţat gloria cu Gay-Lussac îl făcuse s-o ia niţel razna.

Charles i-a oferit unui şarlatan de doi bani pe nume Vrain-Lucas suma de 200.000 franci în schimbul unor scrieri olografe, scrise chipurile de Julius Cezar, Alexandru cel Mare şi Pilat din Pont. Charles, un om care putea să vadă prin orice gaz, ideal sau nu, chiar credea în aceste falsuri, deşi neîndemînaticul Vrain-Lucas le scrisese în franceza modernă, pe hîrtie modernă ruptă dintr-un caiet de notiţe cu filigran la fel de modern. Ba chiar mai mult, Charles încercă să le doneze muzeului Louvre.

Oamenii aceştia nu erau cretini. Erau genii care au trebuit să îşi plătească scump genialităţile, căci erau completamente cu capul în nori. Geniu este o persoană care ajunge la adevăr pe o cale neaşteptată. Din nefericire însă, căile neaşteptate duc la dezastru în viaţa de zi cu zi. Este ce i s-a întîmplat lui Henry Hassel, profesor de Constrîngere Aplicată la Universitatea Necunoscută, în anul 1980.

Nimeni nu cunoaşte unde se află Universitatea Necunoscută sau ce se predă acolo. Are un corp profesoral compus din circa două sute de excentrici şi un corp studenţesc de două mii de neadaptaţi - genul de oameni care rămîn anonimi pînă ce cîştigă Premiul Nobel sau devin Primul Om pe Marte. Întotdeauna poţi să recunoşti un absolvent al U.N.-ului cînd îl întrebi unde şi-a făcut studiile. Dacă primeşti un răspuns evaziv de genul „La Stat" sau „Păi, la o şcoală neînsemnată, de care n-ai auzit", poţi să faci pariu că a fost la Necunoscută. Sper ca într-o zi să vă povestesc mai multe despre această universitate, care este un centru de învăţămînt doar în sensul pickwickean al cuvîntului.

În orice caz, Henry Hassel porni către casă de la biroul său din Centrul Psihotic la începutul unei după-amieze, trecînd agale prin pasajul Culturii Fizice. Nu-i adevărat că făcea acest lucru pentru a arunca priviri pofticioase studentelor despuiate care practică Aerobica Esoterică; mai degrabă, lui Hassel îi plăcea să admire trofeele expuse în pasaj întru amintirea marilor echipe Necunoscute care cîştigaseră roiul de campionate pe care le cîştigă echipele Necunoscute la sporturi precum strabism, ocluzie şi botulism. (Hassel fusese campion la platfus individual trei ani consecutiv.) Ajunse acasă cu moralul ridicat şi năvăli bine dispus înăuntru, unde îşi găsi nevasta în braţele altui bărbat.

Iat-o, o femeie frumoasă, în vîrstă de treizeci şi trei de ani, cu păr roşcat-lumuriu şi ochi migdalaţi, îmbrăţişată pătimaş de un individ ale cărui buzunare erau pline de prospecte tehnice, aparatură microchimică şi un ciocănel pentru verificarea reflexului rotulei - un personaj tipic pentru campusul U.N.-ului, de fapt. Îmbrăţişarea era atît de concentrată încît niciunul dintre cei doi infractori nu-l observă pe Henry Hassel, care îi privea din hol.

Acum aduceţi-vă aminte de Ampère, Charles şi Boltzman. Hassel avea nouăzeci şi cinci de kilograme. Era musculos şi fără complexe. Ar fi fost floare la ureche pentru el să-şi dezmembreze soţia şi pe amantul ei, şi astfel ar fi realizat simplu şi direct ceea ce îşi dorea - sfîrşitul vieţii soţiei sale. Dar Henry Hassel făcea parte din categoria geniilor; mintea sa nu opera ca la un om obişnuit.

Hassel respiră adînc, se întoarse şi intră greoi ca un mărfar în laboratorul său personal. Deschise un sertar cu etichetă DUODENUM şi scoase un revolver calibru 45. Deschise apoi alte sertare, cu etichete mai interesante şi îşi montă aparatul. După exact şapte minute şi jumătate (atît de mare îi era furia) termină de asamblat o maşină a timpului (atît de mare îi era genialitatea).

Profesorul Hassel construi maşina timpului în jurul său, formă numărul 1902, luă revolverul în mînă şi apăsă un buton. Maşina făcu un zgomot asemănător cu acela provocat de trasul apei la un closet defect, iar Hassel dispăru. Reapăru la Philadelphia pe 3 iunie 1902, merse direct la numărul 1218 de pe Walnut Street, o casă din cărămidă roşie cu scări de marmură şi sună. Un bărbat care ar fi putut trece drept al treilea frate Smith deschise uşa şi se uită la Henry Hassel.

- Domnul Jessup? întrebă cu glasul sufocat.

- Da?

- Dumneavoastră sunteţi domnul Jessup?

- Eu sînt.

- Veţi avea un fiu, Edgar? Edgar Allan Jessup - numit astfel din pricina regretabilei dumneavoastră admiraţii pentru Poe?

Al treilea frate Smith era uluit.

- Din cîte ştiu eu, nu, zise el. Nu-s încă însurat.

- Veţi fi, rosti Hassel furios. Am avut ghinionul de a mă căsători cu fiica fiului dumitale, Greta. Scuzaţi-mă!

Ridică revolverul şi îl împuşcă pe viitorul bunic al soţiei sale.

- Acum ea a încetat să mai existe, murmură Hassel, suflînd fumul din ţeava revolverului. Voi fi burlac. Poate chiar m-am însurat cu altcineva... Doamne Dumnezeule! Cu cine?

Hassel aştepta nerăbdător chemarea automată a maşinii timpului care să-l readucă în laborator. Se repezi în camera de zi. Acolo se găsea soţia lui cea roşcată, încă în braţele celuilalt bărbat.

Pe Hassel îl lovi trăsnetul.

- Așa care va să zică, mîrii el. Adulterul e o tradiție în familie. Bine, o rezolvăm noi și pe asta. Avem tot felul de căi și mijloace.

Scoase un rîs dogit, se întoarse în laboratorul său și se proiectă înapoi în anul 1901, unde o omorî cu un glonț pe Emma Hotchkiss, viitoarea bunică dinspre partea mamei a soției sale. Reveni acasă în propriul său timp. Acolo se găsea soția lui cea roșcată, încă în brațele celuilalt bărbat.

- Dar sînt sigur că scîrba aia bătrînă îi era bunică, murmură Hassel. Nu puteam să nu observ asemănarea. Ce mama dracului a mers prost?

Hassel era zăpăcit și panicat, dar mai avea încă resurse. Se duse în birou, ridică receptorul telefonului cu dificulate și pînă la urmă reuși să formeze numărul laboratorului EXPERIENȚE GREȘITE. Degetul i se tot prelingea prin găurile discului de la telefon.

- Sam? spuse. Aici Henry.
- Cine?
- Henry.
- Vorbește mai tare.
- Henry Hassel!
- A, bună ziua, Henry.
- Vorbește-mi despre timp.
- Timp? Hmmm..., își drese glasul Computerul Simplex și Multiplex în vreme ce aștepta conectarea circuitelor cu baza de date. Aha. *Timp. (1) Absolut. (2) Relativ. (3) Recurent. (1) Absolut: perioadă, contingent, durată, diurn, perpetuu...*
- Pardon, Sam. Solicitare greșită. Vreau timp, referire la succesiune, călătoria în...

Sam resetă și reîncepu. Hassel îl asculta atent. Încunviință. Mormăi.

- Aha. Aha. Da. Înțeleg. Așa m-am gîndit și eu. Un continuum, ai? Acțiunile realizate în trecut trebuie să altereze viitorul. Atunci sînt pe drumul cel bun. Dar acțiunile trebuie să fie semnificative, zici? Efectul acțiunii masei. Chestiile neînsemnate nu pot deturna fluxul existent al fenomenelor. Hmmm. Dar cît de neînsemnată este o bunică?
- Ce încerci să faci, Henry?
- Să-mi ucid nevasta, rosti Hassel.

Închise telefonul și reveni în laborator. Căzu pe gînduri, orbit încă de gelozie.

- Trebuie să fac ceva semnificativ, murmură. S-o termin pe Greta. Să-i termin pe toți. Bine, Dumnezeule! Le arăt eu lor!

Hassel se întoarse în anul 1775, făcu o vizită la o fermă din Virginia și împușcă în piept un tînăr colonel. Numele colonelului era George Washington, iar Hassel se asigură că murise. Reveni în propriul său timp și la propria sa locuință. Acolo se găsea soția sa cea roșcată, încă în brațele altuia.

- La naiba! spuse Hassel.

I se terminase muniția. Desfăcu o cutie nouă de cartușe, se întoarse în timp și îi omorî pe Columb, Napoleon, Mohamed și încă o jumătate de duzină de alte celebrități.

- Cred c-am rezolvat-o, Dumnezeule, își spuse Hassel.

Reveni în propriul său timp și își găsi soția ca și mai înainte.

Genunchii i se înmuiară, picioarele i se topeau parcă în podea. Intră din nou în laborator, pășind printre nisipurile mișcătoare ale coșmarului.

- Ce mama dracului este semnificativ? se întrebă Hassel cu durere în glas. Cît de mult îți ia să schimbi viitorul? Doamne, de data asta chiar o să-l schimb. O să mă destrăbăiez, nu glumă.

Călători la Paris, în primii ani ai secolului douăzeci și îi făcu o vizită doamnei Marie Curie în atelierul din podul casei ei de lîngă Sorbona.

- Madame, îi spuse în franceza lui execrabilă, vă sînt străin cu totul, însă sînt un om de știință total. Aflînd despre experiențele dumneavoastră cu radiu... Oh, n-ați ajuns încă la radiu? Nu contează. Sînt aici pentru a vă învăța absolut totul despre fisiunea nucleară.

Și o învățâ. Avu satisfacția de a vedea Parisul dispărînd într-o ciupercă de fum înainte ca apelul automat să-l readucă acasă.

- Asta o să le învețe pe femei să fie necredincioase, mîrii el...

Uhhh!

Ultimul cuvînt îi rămase pe buze cînd o văzu pe soția sa cea roșcată încă... dar nu mai are rost să ne răcim gura degeaba.

Hassel înotă prin ceturi pînă în biroul lui și se așeză jos pentru a se gîndi. În timp ce el gîndește mai bine v-aș avertiza că aceasta nu este o povestire convențională despre călătorii în timp. Dacă v-ați închipuit vreun moment că Henry va descoperi că bărbatul care îi îmbrățișează soția este chiar el însuși, atunci vă înșelați. Ticălosul nu este Henry Hassel, fiul său, o rudă și nici măcar Ludwig Boltzman (1844-1906). Hassel nu execută o mișcare circulară în timp, sfîrșind acolo unde începe povestirea - spre furia tuturor și satisfacția nimănui - pentru simplul motiv că timpul nu este circular, liniar, în tandem, discoidal, în conjuncție sau opoziție, longitudinal sau poliarticulat. Timpul este o chestie personală, așa cum avea să afle Hassel.

- Poate c-am gafat pe undeva, murmură Hassel. Mai bine să controlez.

Se luptă cu telefonul care părea să cîntărească o sută de tone, și în cele din urmă reuși să ia legătura cu Biblioteca.

- Alo, Biblioteca? Aici Henry.
- Cine?
- Henry Hassel.
- Vorbiți mai tare, vă rog.
- HENRY HASSEL!
- A, bună ziua, Henry.
- Ce ai despre George Washington?

Biblioteca cloncăni în timp ce scanerele ei cercetau cataloagele.

- George Washington, primul Președinte al Statelor Unite, născut în...
- Primul Președinte? N-a fost asasinat în 1775?
- Haide, Henry, ce întrebare absurdă, toată lumea știe că George Wash...
- Chiar nu știe nimeni că a fost împușcat?
- De cine?
- De mine.
- Cînd?
- În 1775.
- Cum ai reușit să faci asta?
- Am avut un revolver.
- Nu, vreau să spun cum ai făcut-o acum două sute de ani?
- Am o mașină a timpului.
- Păi, aici nu figurează nicăieri, spuse Biblioteca. În fișele mele omul e încă bine sănătos. Pesemne c-ai dat greș.
- N-am dat greș. Dar despre Cristofor Columb? Ai vreo înregistrare referitoare la moartea lui în 1489?
- Dar în 1492 a descoperit Lumea Nouă.
- Ba nu, a fost ucis în 1489.
- Cum?
- Cu un glonț de patruș-cinci, drept în gîtlej.
- Tot tu, Henry?
- Da.
- Aici n-apare nici o înregistrare, insistă Biblioteca. Probabil că ai tras prost.
- N-am să-mi pierd calmul, spuse Hassel cu vocea tremurîndă.
- De ce nu, Henry?
- Pentru că deja mi l-am pierdut, strigă acesta. Bine! Cu Marie Curie ce-i? A descoperit sau nu bomba cu fisiune care a distrus Parisul la începutul secolului?
- Nu; Enrico Fermi...
- Ba da.
- Ba nu.
- Am învățat-o personal. Eu, Henry Hassel.
- Toată lumea spune că ești un teoretician minunat, dar un profesor groaznic, Henry. Tu...
- Ia mai du-te dracului, moară hodorogită. Lucrurile astea trebuie să fie explicate.
- De ce?
- Am uitat. Aveam ceva în minte, dar acuma nu mai contează. Ce sugerezi?
- Chiar ai o mașină a timpului?
- Firește că am o mașină a timpului.
- Atunci întoarce-te în timp și verifică.

Hassel reveni în 1775, vizită Muntele Vernon și întrerupse semănatul.

- Scuză-mă, colonele, începu el.

Bărbatul cel masiv îl privi cu curiozitate.

- Vorbești ciudat, străine, spuse el. De unde ești?
- A, de la o școală neînsemnată de care n-ai auzit niciodată.
- În plus, mai arăți și ciudat. Puțin cam în ceață, ca să zic așa.
- Ia, spune-mi, colonele, ce știi despre Cristofor Columb?
- Nu multe, spuse colonelul Washington. A murit acu' două-trei sute de ani.
- Cînd a murit?
- Pe la 1500 și ceva, din cîte îmi amintesc.
- Ba nu. A murit în 1489.
- Ai cam încurcat datele, amice. A descoperit America în 1492.
- Cabot a descoperit America. Sebastian Cabot.
- Ntț. Cabot a venit o leacă mai tîrziu.
- Am dovezi infailibile! începu Hassel, însă se opri cînd se apropie un bărbat scund și destul de voinic, cu chipul învinețit de o furie caraghioasă. Purta niște pantaloni marinărești, de culoare gri, și o haină de tweed cu două numere mai mică decît i-ar fi trebuit. Ținea în mînă un revolver calibrul 45. Abia după ce rămăse buimac o clipă își dădu seama Henry Hassel că se uită la el însuși și asta nu-l îmbună prea mult.
- Sfinte Sisoe! murmură. Sînt eu, venind să-l ucid pe Washington prima oară. Dacă aș fi sosit în această a doua călătorie o oră mai tîrziu, l-aș fi găsit pe Washington mort. Hei, strigă el. Nu încă. Stai o clipă. Trebuie să lămuresc ceva mai întîi.

Hassel nu-și băga deloc în seamă propria persoană, nu părea să fie conștient de prezența celuilalt ego. Porni direct spre colonelul Washington și îl împușcă în gîtlej. Colonelul se prăbuși mort. Primul ucigaș cercetă cadavrul, apoi, ignorînd încercarea lui Hassel de a-l opri și a-l provoca la bătaie, se întoarse și plecă, mormăind răutăcios pentru sine.

- Nu m-a auzit, se minună Hassel. Nici măcar nu m-a simțit. Și de ce nu-mi amintesc cum am încercat să mă opresc prima oară cînd l-am împușcat pe colonel? Ce naiba se întîmplă?

Considerabil tulburat, Henry Hassel vizită Chicago şi trecu pe la terenurile de squash ale Universităţii, la începutul anilor 1940. Acolo, într-o mizerie alunecoasă, de cărămizi şi pulbere de grafit care îl năpădi, îl descoperi pe un savant italian numit Fermi.

- Repetaţi experienţele doamnei Curie, doctore? întrebă Hassel.

Fermi se uită în jur ca şi cum ar fi auzit un sunet slab.

- Repetaţi experienţele doamnei Curie, doctore? urlă Hassel.

Fermi îl privi ciudat.

- De unde eşti, amice?

- De la Stat.

- Departamentul de Stat.

- De la Stat doar. Nu-i aşa, doctore, că Marie Curie a descoperit fisiunea nucleară la 1900?

- Nu! Nu! Nu! zbieră Fermi. Noi sîntem primii şi încă n-am ajuns la sfîrşit. Poliţia! Poliţia! Un spion!

- De data asta vei intra în istorie, mormăi Hassel. Îşi scoase revolverul credincios, îl goli în pieptul doctorului Fermi, apoi aşteptă să fie arestat şi pus la zid de ziare. Spre uimirea sa, doctorul nu se prăbuşi. Dr. Fermi îşi cercetă blînd pieptul şi le spuse oamenilor care săriseră să-l ajute la auzul strigătului său.

- Nu-i nimic. Am simţit pe dinăuntru o bruscă senzaţie ca de arsură ce ar putea să fie o nevralgie a nervului cardiac, însă e mult mai probabil să fiu doar puţin balonat.

Hassel era prea agitat ca să mai aştepte chemarea automată a Maşinii Timpului. Se întoarse de îndată la Universitatea Necunoscută prin propriile sale puteri. Asta ar fi trebuit să-l pună pe gînduri, însă era prea absorbit ca să observe. Atunci a fost prima oară cînd eu (1913-1975) l-am văzut - o siluetă neclară trecînd prin maşini parcate, uşi închise şi ziduri de cărămidă, cu chipul luminat de o hotărîre nebunească.

Se prelinse în bibliotecă pregătit pentru o discuţie exhaustivă, dar nu se putu face auzit sau simţit de către cataloagele automate. Merse la laboratorul EXPERIMENTE NEREUŞITE, unde Sam, Computerul Simplex şi Multiplex, avea instalaţii cu sensibilitate pînă la 10700 angstromi. Sam nu putu să-l vadă pe Henry, dar reuşi să-l audă printr-un soi de fenomen de interferenţă a undelor.

- Sam, spuse Hassel, am făcut o descoperire epocală.

- Tu întotdeauna faci descoperiri, Henry, se plînse Sam. Spaţiul informatic care ţi-a fost alocat e plin. Trebuie să încep altă bandă pentru tine?

- Am nevoie de un sfat. Care este cea mai mare autoritate în problema timpului, cu referire la succesiunea şi călătoria în timp?

- Ar fi Israel Lennox, mecanică spaţială, profesor la Yale.

- Cum intru în contact cu el?

- Nu poţi, Henry. E mort. A murit în '75.

- Ce autoritate în viaţă ai în problema timpului şi a călătoriei în timp?

- Wiley Murphy.

- Murphy? Chiar de la departamentul nostru de Traume. Aşa mai ţine. Unde-i acum?

- De fapt, Henry, a plecat la tine să te întrebe ceva.

Hassel se întoarse acasă fără să atingă pămîntul, căută prin laborator şi birou fără să găsească pe nimeni şi în cele din urmă se revărsă în camera de zi unde soţia lui cea roşcată era încă în braţele altui bărbat. (Toate acestea, înţelegeţi, s-au petrecut în interval de cîteva clipe de la construcţia maşinii timpului, aşa e cu timpul şi călătoria temporală.) Hassel îşi drese glasul o dată sau de două ori şi încercă să-şi bată uşor nevasta pe umăr. Degetele trecură prin ea.

- Scuză-mă, dragă, spuse. N-a trecut Wiley Murphy să mă vadă?

Apoi privi mai atent şi văzu că bărbatul care-i îmbrăţişa soţia era chiar Murphy.

- Murphy, exclamă Hassel. Exact omul pe care îl caut. Am trecut prin cea mai extraordinară experienţă.

Hassel se lansă imediat în descrierea lucidă a extraordinarei sale experienţe, care suna cam aşa:

- Murphy, $u\text{-}v=(u^{1/2}\text{-}v^{1/2})\ (u^a+u^x+v^y)$, dar cînd George Washington $F(x)y'dx$ şi Enrico Fermi $F(u^{1/2})dxdt$ o doime din Marie Curie, apoi cum vine Cristofor Columb la radical din minus unu?

Murphy îl ignoră pe Hassel şi tot aşa făcu şi doamna Hassel. Eu am însemnat ecuaţiile lui Hassel pe capota rabatabilă a unui taxi care tocmai trecea prin zonă.

- Ascultă-mă, Murphy, spuse Hassel. Greta scumpo, poţi să ne laşi singuri o clipă? Eu... Pentru Dumnezeu, opriţi odată tot nonsensul ăsta! E ceva serios.

Hasel încercă să-i separe pe cei doi. Nu reuşi să-i atingă mai mult decît reuşi să se facă auzit. Faţa i se înveneţi şi deveni coleric cînd începu să-i bată pe doamna Hassel şi pe Murphy. Era ca şi cum ai bate un Gaz Ideal. Am socotit că cel mai bine e să intervin.

- Hassel!

- Cine-i acolo?

- Vino afară un moment. Vreau să discut cu tine.

El trecu prin zid.

- Unde eşti?

- Aici!

- Eşti cam neclar.

- Şi tu la fel.

- Cine eşti?

- Mă numesc Lennox. Israel Lenox.

- Israel Lennox, mecanică spaţială, profesor de la Yale?

- Da.

- Dar ai murit în '75!

- Am dispărut în '75.

- Cum adică?

- Am inventat o maşină a tipului.

- Sfîntă Fecioară! Ca şi mine, spuse Hassel. În după amiaza asta. Ideea mi-a trecut prin minte într-o clipită - nu mai ţin minte de ce - şi am trăit cea mai extraordinară experienţă. Lennox, timpul nu este un continuum.

- Nu?

- E format dintr-o serie de particule distincte - aidoma perlelor pe o sfoară.

- Da?

- Fiecare perlă este un „Acum". Fiecare „Acum" are propriul său trecut şi viitor. Dar niciuna nu are legătură cu oricare alta. Pricepi? Dacă $a=a_1+a_2i+^x ax(b_1)$...

- Lasă aparatul matematic, Henry.

- E o formă de transfer cuantic al energiei. Timpul este emis în corpusculi dictincţi sau cuante. Putem vizita fiecare cuantă individuală şi să facem schimbări la ea, dar nici o schimbare la oricare dintre corpusculi nu va afecta alt corpuscul. Corect?

– Greşit, am spus eu cu tristeţe.

– Adică, cum „Greşit"? întrebă el, gesticulînd furios prin pieptul unei studente care trecea pe acolo. Dacă iei ecuaţme trohoide şi...

– Greşit, am repetat hotărît. Vrei să mă asculţi, Henry?

– Bine, zi înainte, spuse el.

– Ai băgat de seamă că ai devenit insubstanţial? Neclar? Spectral? Că spaţiul şi timpul nu te mai afectează?

– Da?

– Henry, am avut ghinionul să construiesc o maşină a timpului în '75!

– Ai mai spus-o. Ia zi, cum stai cu consumul electric? Cred că eu folosesc vreo 7,5 kW pe...

– Lasă consumul electric, Henry. În prima mea călătorie în trecut, am vizitat Pleistocenul. Eram nerăbdător să fotografiez mastodontul, leneşul uriaş şi tigrul cu colţi-sabie. În timp ce mă dădeam pe spate să prind complet în cadru la f/6.3 şi 1/100 de secunde, sau pe scala LVS...

– Lasă scala LVS, spuse el.

– În timp ce mă dădeam în spate, am strivit fără voie o mică insectă din Pleistocen.

– Aha, făcu Hassel.

– Incidentul m-a îngrozit. Mi-am închipuit întoarcerea în lumea mea, o lume complet schimbată ca rezultat al acelei unice morţi. Imaginează-ţi surprinderea mea cînd m-am întors în prezent şi am descoperit că nimic nu se schimbase.

– Oho, făcu Hassel.

– Am devenit curios. Am revenit în Pleistocen şi am ucis mastodontul. Nimic nu s-a schimbat în 1975. M-am întors în Pleistocen şi am masacrat animalele sălbatice - tot fără nici un efect. Am rătăcit prin timp, ucigînd şi distrugînd, în încercarea de a altera prezentul.

– Atunci ai făcut exact ca şi mine, exclamă Hassel. Ciudat că n-am dat unul de celălalt.

– Nu-i deloc ciudat.

– Eu l-am omorît pe Columb.

– Eu pe Marco Polo.

– Eu pe Napoleon.

– Am socotit că Einstein era mai important.

– Nici Mahomed n-a schimbat prea tare lumile - mă aşteptam la mai mult din partea *lui*.

– Ştiu. Şi eu l-am omorît.

– Cum adică, şi tu l-ai omorît? întrebă poruncitor Hassel.

– L-am ucis pe 16 septembrie 599 Stil Vechi.

– Nu se poate, eu l-am ucis pe Mahomed pe 5 ianuarie 598.

– Te cred.

– Atunci cum ai putut să-l ucizi după ce l-am ucis eu?

– L-am ucis amîndoi.

– Imposibil.

– Fiule, am spus, timpul este în întregime subiectiv. E o chestiune particulară - o problemă personală. Nu există astfel de lucruri precum timp obiectiv, exact aşa cum nu există dragoste obiectivă, sau suflet obiectiv.

– Vrei să spui că e imposibil să călătoreşti în timp? Dar noi am făcut-o.

– Negreşit, şi mulţi alţii, din cîte ştiu. Dar fiecare poate călători doar în propriul său trecut, şi nu în al altei persoane. Nu există continuum universal, Henry. Există numai miliarde de indivizi, fiecare cu continuumul său personal, şi nici un continuum nu poate afecta altul. Sîntem ca nişte milioane de macaroane în acelaşi castron. Nici un călător în timp nu îl poate întîlni pe altul în trecut sau în viitor. Fiecare dintre noi trebuie să călătorească doar în susul şi în josul propriei sale macaroane.

– Dar noi ne-am întîlnit.

– Noi nu mai sîntem călători în timp, Harry. Am devenit sosul macaroanelor.

– Sosul macaroanelor?

– Da. Tu şi cu mine putem vizita fiecare continuum care ne place, căci ni le-am distrus pe ale noastre.

– Nu pricep.

– Cînd un om schimbă trecutul, acest lucru afectează numai trecutul lui - nu pe al altuia. Trecutul este precum amintirile. Cînd ştergi amintirile unui om, îl distrugi numai pe el, nu şi pe ceilalţi. Tu şi eu ne-am şters trecutul. Lumile individuale ale celorlalţi continuă, însă noi am încetat să existăm.

– Cum adică?

– Cu fiecare act distructiv ne-am dizolvat cîte puţin. Acum am pierit cu totul. Sîntem condamnaţi fiindcă am comis un cronocid. Sîntem stafii. Sper că doamna Hassel va fi fericită cu domnul Murphy... Acum hai la Academie. Ampère spune o poveste frumoasă despre Ludwig Boltzmann.

Traducerea:
Cătălin TENIŢĂ

Institutul de la SANTA FE

A fi conştient de existenţa unei posibile trăiri la nivelul Sentimentului Cosmic este de natură să mobilizeze organismul pentru a face faţă efortului de auto-dezvoltare menit să ridice calitatea şi complexitatea minţii la nivelul cerut de o asemenea trăire. Este de dorit să înţelegem cît mai repede că trebuie să dezvoltăm mintea la nivelul complexităţii naturii nu să simplificăm natura la nivelul minţii şi cunoştinţelor avute la un moment dat. Să conştientizăm că *facilul, lenea* şi *obişnuinţa* sînt trei duşmani de bază ai dezvoltării omului în drumul său către stele. Dar, pentru a pătrunde sensul şi importanţa majoră a cuvintelor de mai sus, este necesară o reorganizare a însuşi sistemului de valori realizată ca o consecinţă a funcţionării corespunzătoare a sistemului educaţional. Sistemul educaţional trebuie astfel reaşezat încît să asigure dezvoltarea spirituală a Omului, prin competiţie loială, în directă corelaţie cu LEGEA, în care orice idee nouă este şi verificată prin trăirea celui ce o afirmă. Sistemul de învăţămînt trebuie astfel conceput încît să permită descoperirea de către cel ce învaţă a necesităţii şi naturii oricărei noţiuni ce urmează a fi asimilate, căci *ce nu poţi descoperi singur, nu poţi duce singur.* În acest mod, fiecare devine cu adevărat responsabil de propriile acţiuni, deciziile fiind luate în cunoştinţă de cauză şi nu prin permanentul transfer de responsabilitate de la elev către profesor: *Nu ştiu, nu am verificat, dar aşa este scris în carte şi am încredere în cel ce a scris-o...* Această frază, ce poate fi adevărată şi utilă atunci cînd "navigăm" în ape cunoscute, trebuie reanalizată atunci cînd este vorba de cărţi despre OZN-uri, Paranormal sau alte subiecte de acest gen. Adevărul, în aceste cazuri, nu mai poate fi confundat cu textul scris, ci trebuie confruntat cu experienţa practică personală. Să nu confundăm "adevărul", pentru care ne putem şi bate într-o discuţie, cu doar cele cîteva date citite undeva. Sesizarea şi propria experimentare a esenţei lucrurilor, a unităţii profunde dintre anumite aspecte distincte ale naturii poate fi la un moment dat o călăuză preţioasă în acest domeniu aflat la frontiera cunoaşterii.

ECHIPA DE REDACŢIE LA LUCRU: Un ultim retuş la ediţia a doua a GAZETEI DE ATLANTYKRON - primul fanzin SF editat pe o mică insuliţă locuită numai 12 zile pe an.

"La Institutul de nexialism se învaţă că între fenomenele descrise de diferite ştiinţe există o strînsă interdependenţă.. E o idee foarte veche, desigur, dar una este să aprobi formal o idee, şi alta să o aplici în practică. La Institut, noi am dezvoltat tocmai aplicaţiile practice." (pag.53).

Şi, poate, cei care au trăit în atmosfera de ştiinţă şi imaginaţie de pe insula ATLANTYKRON, vor fi cei care, folosind imaginaţia, acolo unde este necesară, intuiţia antrenată pentru a deosebi IMAGINARUL de POSIBILUL POTENŢIAL, priceperea într-o meserie oarecare, dar şi spiritul de echipă, vor contura *Ştiinţa complexităţii* - atitudine a unei fiinţe cosmice conştiente de poziţia pe care o ocupă în univers şi de responsabilitatea ce îi revine. Drumul spre acest ideal va fi greu, din motive devenite "clasice" şi care ţin de aşa-zisa latură umană. Chiar şi în *Odiseea navei Space Beagle,* apare explicit această idee, şi încă exprimată de un profesor către proaspătul absolvent al Institutului de Nexialism:

"Nexialismul este un mod teribil de nou de a concepe învăţămîntul şi relaţiile dintre ştiinţe. Vîrstnicii îl vor combate instinctiv. Cît despre tineri, dacă s-au format la şcoala vechilor concepţii se vor opune automat oricărei teorii care ar putea sugera că metodele lor tehnice, recent însuşite, s-au şi demodat. În ceea ce te priveşte, va trebui să aplici în practică tot ceea ce ai învăţat teoretic, deşi în cazul dumitale această tranziţie face parte din însăşi formaţia ştiinţifică primită. În momente critice, oamenii care au dreptate reuşesc de obicei să se facă ascultaţi." (pag.67)

Şi, fără să uităm că citatele de mai sus au fost scoase dintr-o carte SF, a anilor 1978, să vedem ce a urmat în viaţa ştiinţifică din primăvara lui 1983. Să vedem cum o "ficţiune" a devenit realitate ştiinţifică, şi poate - prin acesta - să sublinieze încă o dată rolul deosebit al Sf-ului bine făcut.

Să revenim în realitate. Un cercetător de marcă ce activa în celebrul institut din Los Alamos, *George Cowan,* reuşeşte să polarizeze atenţia cîtorva confraţi asupra necesităţii reorganizării pe baze noi a activităţii de cercetare, orientată spre o integrare a cunoştinţelor şi nu pe o mărunţire în teme şi subteme, pînă la limita pierderii a însuşi sensului iniţial al căutării.

Existau deja teorii noi, fertile în sensul unificării metodologiilor de abordare a cercetării în domenii diverse precum: *Geometria Fractală a lui Mandelbrot, Sinergetica lui Thom şi Hacken, Teoria criticalităţii autoorganizate a lui Bak,* etc, teorii care, prin prisma primelor rezultate ale aplicării lor în domenii atît de diferite, de la economie la biologie, de la fizică la matematică, promiteau să genereze şi cadrul teoretic propice unei asemenea noi abordări. Cel ce venea în contact cu aceste teorii, pe măsură ce le percepea dincolo de aspectul formal, inerent oricărei abordări ştiinţifice, simţea că ar avea şanse să reformuleze dintr-un unghi nou, întrebări ce au frămîntat dintotdeauna omenirea. Mergînd pe firul întrebărilor şi ajutaţi de o "oglindă fermecată", capabilă să reflecte şi să amplifice puterea de gîndire a omului - calculatorul electronic - răspunsurile induse păreau să formeze o viziune din ce în ce mai coerentă a Universului. Iar această viziune a căpătat numele de ŞTIINŢA COMPLEXITĂŢII.

George Cowan a înţeles că o asemenea abordare "nexialistă" nu poate fi "implementată" într-un institut de cercetare convenţional, oricît de renumit ar fi fost el. Era deja evident că ar fi avut de luptat inutil cu inerţia oamenilor, cu dorinţa multora de a nu schimba ceva ce părea să mai meargă încă.

Se cerea o structură nouă pentru o idee nouă; trebuia creat un institut special pentru Ştiinţa Complexităţii. Şi, preluînd iniţiativa, i-a contactat pe David Packard (chiar cel ce a dat unul din numele binecunoscut al firmei de aparate electronice: Hewlett-Packard) şi pe Murray Gell-Mann, laureat al premiului Nobel, prezentîndu-le cam ce ar dori să facă. Entuziasmul stîrnit a fost suficient de mare pentru a se trece imediat la întocmirea unui program concret de acţiune. S-a ales oraşul Santa Fé, s-a întocmit devizul necesar (un minim iniţial de 400 milioane $), s-au făcut liste pentru eventuale donaţii, s-a discutat problema terenului de construcţie. Planuri, planuri, planuri. Şi, aşa cum stă bine oricărui început, chiar şi în Statele Unite ale Americii, în mai 1984, se înregistrează oficial Institutul pentru Ştiinţa Complexităţii, fără a avea însă nici o bază materială, ci doar o căsuţă poştală şi un număr de telefon. Ideea era generoasă, susţinută de personalităţi la nivelul premiului Nobel, şi cu toate acestea pentru materializarea ei nu s-au găsit nici bani, nici local, nici personal auxiliar. Şi, parcă pentru a ilustra şi mai bine cît de greu se porneşte ceva cu adevărat nou, cu tot efortul susţinut al unui număr din ce în ce mai mare de specialişti atraşi în acest Institut fără sediu, (Phil Anderson - fizician, laureat al premiului Nobel, K. Arrow - economist, laureat al premiului Nobel, J. Holland - specialistul Nr. I la IBM, S. Kauffman, biolog, specialist în biologie unde a introdus conceptele de autoorganizare; suflet al întregii mişcări de organizare a Institutului de la Santa Fé, şi - pe deasupra - de origine română), primul local, în care funcţionează şi astăzi, a fost obţinut doar în august 1987, deci după trei ani de chin şi speranţe. Din cele 400 milioane de dolari, estimaţi ca necesari la început, în 1984, s-au obţinut doar cîteva sute de mii, şi acestea, în principal, prin donaţii particulare şi nu de la buget. Şi cînd te gîndeşti că fondurile erau cerute şi justificate de specialişti recunoscuţi, avînd acoperirea premiului Nobel. Nu s-au găsit resurse pentru un Institut al viitorului, în schimb pare normal ca pentru transferul unui sportiv, de la un club la altul, să fie disponibile sume fabuloase!

1987, an marcat de prima conferinţă organizată în sediul inaugurat cu acel prilej, poate fi considerat anul de recunoaştere ştiinţifică internaţională a primului Institut dedicat Complexităţii şi împlinirea viziunii unui autor de Science-Fiction. Şi, poate nu întîmplător, sediul este o mănăstire - CRISTO REY. Participanţii la manifestările ştiinţifice frecvente ce au loc de atunci locuiesc în chilii, sala de conferinţă este amenajată în capelă, iar tabla ocupă o poziţie inedită, cea a altarului. Lumina filtrată prin vitralii, creează o ambianţă greu de descris, de neuitat pentru cei care au trăit-o şi de mare efect în inducerea unei stări propice gîndirii, conexiunilor atît de necesare în această etapă de structurare a unei noi ştiinţe.

Şi, iată cum, după un deceniu, ceea ce părea o "meserie" desprinsă dintr-o aventură cosmică prilejuită de un roman SF - meseria de Nexialist - capătă contur la nivelul cel mai înalt al ştiinţei actuale - specialist în Ştiinţa Complexităţii. Necesitatea, atunci cînd este obiectivă, se manifestă, mai devreme sau mai tîrziu. Şi nimeni, dar nimeni, nu o poate opri! Este mersul normal al Istoriei, perceput de unii (vizionari) şi materializat, de cele mai multe ori de alţii. Iar în afara lor, mulţi spectatori. Poate prea mulţi spectatori.

Florin MUNTEANU

EDITURA UNIVERS

Editura Univers a oferit fanilor genului, în decursul anilor, multe capodopere sefe, nu numai prin intermediul COLECŢIEI ROMANELOR ŞTIINŢIFICO-FANTASTICE, ci şi prin SECOLUL XX sau chiar în ediţii necuprinse în vreo colecţie. În ultima vreme mai multe apariţii susceptibile să stîrnească interesul fanilor sefe pot/vor putea fi contabilizate sub sigla acestei colecţii:

- Karel Capek - *Fabrica de Absolut,* 3200 lei, 186 pag., traducere: Jean Grosu (un roman absolut remarcabil completat de o interesantă posfaţă semnată de Cristian Tudor Popescu);
- Aldous Huxley - *Brava lume nouă. Brava lume nouă revizitată,* traducere şi prefaţă: Andrei Bantaş;
- Adolfo Bioy Casares - *Măşti veneţiene,* 4500 lei, 336 pag., traducere: Tudora Şandru-Olteanu;
- Danilo Kis - *Enciclopedia morţilor,* traducere: Mariana Ştefănescu;
- Stanislaw Lem - *Întoarcerea din stele,* traducere şi prefaţă: Cristian Tudor Popescu

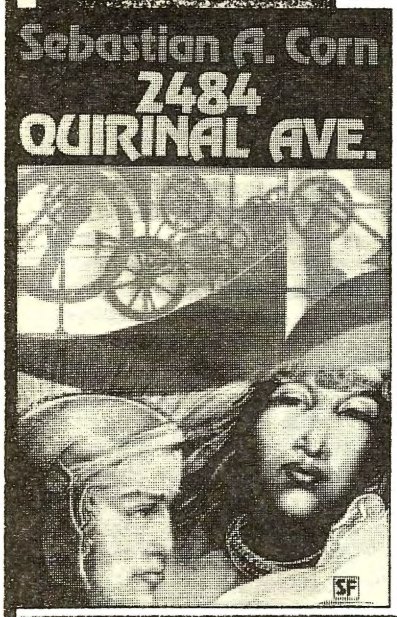

Sebastian A. Corn - 2484 QUIRINAL AVE., Nemira, 5000 lei, 222 pag., NAUTILUS 89

Robert Sheckley - MONŞTRII, Nemira, 4000 lei, 238 pag., traducerea: Delia Ivănescu, NAUTILUS 91

Peter David - BATMAN FOREVER, Nemira, 254 pag., traducerea: Gabriel Stoian, NAUTILUS 92

DICŢIONARUL MUZICII CU OARECARE TEME SF

Diamond, Neil:
„Heartlinght" are la bază filmul „E.T."

Dio:
Cele mai multe albume ale lui Dio sînt fantasy. „The Last in Line" se referă la o vînătoare de vrăjitoare. Alte melodii şi videoclipuri au teme similare.

Dolby, Thomas:
„Golden Age of Wireless" are în majoritate melodii despre ştiinţă / tehnologie şi om. „The Flat Earth" conţine aceste teme, dar cu o întindere mai mică.
Albumul „Aliens Ate My Buick" (un titlu SF clasic) include piesa „May The Cube Be With You" (primul vers - „Late one night a happy Martian with nothing to do").

Donovan (w/Paul McCartney):
„Atlantis". Vezi şi „The Intergalactive Laxative" şi piesa titlu de pe „Cosmic Weels".
„Sunshire Superman" merită şi ea menţionată.

Dorough, Bob:
„Little Twelvetoes" vorbeşte despre un extraterestru cu 12 degete.

Duran Duran:
(Notă: Numele grupului vine de la personaj din filmul lui Roger Vadim cu Jane Fonda, „Babarella".)
Unele comentarii ale lui Gabrielle de Lioncourt asupra grupului

Duran Duran:
Primul lor album conţine „Planet Earth" şi „Sound of Thunder" (ultimul despre aşteptarea căderii unei bombe). „Faster than Light" este tot SF. Duran Duran are o istorie interesantă a videoclipurilor. Majoritatea au fost regizate de Russel Mulchaey, regizorul lui *Highlander.* Cîteva ploturi:
„Night Boat" - videoclip zombi-horror.
„Hungry Like The Wolf" - un bărbat urmăreşte o femeie care se transformă în panteră.
„New Moon On Monday" - o povestire din viitorul apropiat despre o revoltă paşnică împotriva unui regim totalitarist.
„Union of the Snake" - oamenii călătorind într-o lume subterană.
„View to a Kill" - o fantezie James Bond.
„Wild Boys" nu a fost conceput în onoarea filmului *Barbarella.* A fost extras de pe filmul lor, „Arena", o povestire superrealistă care se petrece pe jumătate în arena în care îşi ţine concertul Duran Duran, iar cealată jumătate în lumea de sub scenă (unde apare Wild Boys).

Dylan, Bob:
„Talkin World War III Blues".

Earth, Wind & Fire:
„Jupiter" de pe „All 'n All", interpretul este vizitat de un extraterestru care vrea să aducă pacea şi dragostea pe pămînt cu ajutorul unei flori.
„Electric Nation" de pe „Electric Universe" ne spune că nu-i rău să devenim o patrie a roboţilor dacă mai putem încă dansa.

Electric Light Orchestra:
„Mission (A World Record)" de pe „A New World Record". Tot albumul „Time" se referă la un om din 1981 călătorind în secolul 21. W10538 Overture" este o distopie. (La o examinare mai atentă a versurilor, „10538" este o persoană, nu un an.)

Elephant's Memory:
Piesa „Old Man Willow" face aparent referire la arborii descrişi de Tolkien.

- va urma -

Traducere de Mihai SAMOILĂ

Între 15-18 martie vor avea loc *Zilele Sf-ului braşovean,* numite *„Glaciaţiunea '96".* Se spune că vor susţine conferinţe Florin Munteanu, Cristian Lăzărescu şi Sergiu Dumitrescu despre „Filmul SF între artă şi avertisment", Mara Popa &Ştefan Ghidoveanu vor povesti despre „Mass-media viitorului şi viitorul mass-mediei" şi se va vizita Templul Ursitoarelor de la Sinca Veche. Organizatorii pot rezerva locuri la hotel - aprox. 30 000/zi sau la cămin- aprox. 3000 lei. Pentru informaţii sunaţi la 068/122573- Călin Giurgiu.

Vă anunţam - cu destulă vreme în urmă - apariţia primului număr al infzinului dedicat benzilor desenate ART BD NETWORK, publicaţie a asociaţiei ART BD. Mă temeam că, aşa cum s-a întîmplat cu foarte multe iniţiative meritorii (mai ales atunci cînd apar "binevoitorii" să dea o "mînă de ajutor"), totul avea să se prăbuşească după acea primă apariţie.
Numărul dublu, primit săptămîna trecută, mi-a arătat că m-am înşelat. Lucru ce m-a bucurat. După cum m-a bucurat şi conţinutul publicaţiei care aduce un suflu informaţional extrem de benefic mai ales pentru bedefilii izolaţi care nu au posibilitatea să se „adape" de la vreun Centru Cultural Francez sau al altor naţii care nu văd în BD doar distracţie pentru copii.
În cuprins: o radiografie (cam seacă, dar foarte clară la nivel statistic; poate ar fi fost mai bine dacă ar fi fost completată şi de o analiză artistică, nu doar organizatorică) a Salonului de BD de anul trecut; o "Revistă a presei" străine; "Oferte pentru membri";

"Contacte" şi o extrem de folositoare bursă BD.
Începînd cu viitorul număr (ni se promite o frecvenţă lunară) oricine îl poate obţine trimiţînd timbre în valoare de 600 lei pe adresa: ART BD str. Lidia 71, sc. B, ap. 6, 1900, Timişoara.

Ionuţ BĂNUŢĂ